

24.2.2005

KPO
Tujula

RAKENNUSVIRASTO	
SAAP.	28.02.2005
Dnro	04-263-60

L14

Helsinki kaikille – projekti
Projektipäällikkö Pirjo Tujula
PL 1515
00099 Helsingin kaupunki

Lausuntopyyntö 2004 – 263/60, 10.2.2005

HELSINGIN KAUPUNGIN ESTEETTÖMYSSUUNITELMA, LUONNOS 7.2.2005

Suunnitelman valmistaneessa Helsinki kaikille - projektissa toimijoina ovat olleet paitsi useat kaupungin virastot, myös monipuolisesti sidosryhmien edustajia. Suunnitelman toteuttamista ollaan mietitty nimeämällä joukko toteuttavia hallintokuntia sekä lisäksi velvoitettu kaikkia hallintokuntia tarkistamaan omat esteettömyyteen vaikuttavat prosessinsa.

Kokonaisuutena Helsinki kaikille – projekti sekä sen tuotteena syntynyt suunnitelma on laaja-alainen ja suunnitelmassa esitetyt suositukset tulevat toivottavasti helpottamaan liikkumista yleisissä tiloissa ja julkisissa rakennuksissa. Voidaan myös sanoa, että esteettömän tilan suunnittelu ja toteutus joko kokonaan uudiskohteena tai remonttien yhteydessä edistää paitsi erityisryhmien liikkumista, luo turvallista tilaa myös kaikille muille käyttäjryhmille.

Hankintakeskus pyrkii toiminnassaan mahdollisuuksien mukaan huomioimaan suunnitelmassa esitetyjä periaatteita.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ulf Wirén
vs. hankintajohtaja

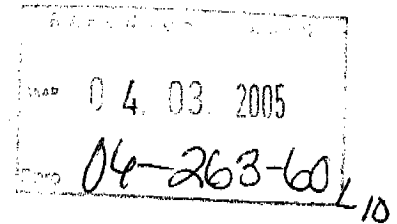
Raili Niemelä/pn

28.2.2005

2005- 36/ 624

Rakennusvirasto, Helsinki kaikille- projekti

PL 1500
00099 Helsingin kaupunki

Viite:

Helsingin kaupungin rakennusviraston lausuntopyyntö 10. 2. 2005(2004- 263/60) Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmasta.

Asia:

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ESTEETTÖMYSSUUNNITELMASTA

Taustaa

Helsingin kaupunginhallitus hyväksyi 15.10. 2001 kaupungin liikumisstrategiaa koskevan ohjelman vuosille 2001- 2010. Tätä työtä varten perustettiin rakennusvirastoon ajalle 1. 1. 2002- 31. 2. 2011 Esteetön Helsinki- projekti(nykyisin Helsinki kaikille- projekti), jonka tehtävänä on ohjelman toimeenpano, koordinointi, tiedottaminen, raportointi ja laadunvarmistus.

Helsinki kaikille- projektin johdolla on valmistunut nyt lausunnolla oleva Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelma (luonnos 7.2. 2005), jonka tavoitteena on ohjata ja koordinoida kaupungin eri hallintokuntien esteettömyyteen tähtääviä käytännön toimenpiteitä vuosina 2005-2010.

Kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa esitetyt alueelliset ja ajoitukselliset suositukset on tarkoitettu auttamaan eri hallintokuntia kohdentamaan ja ajoittamaan korjaustoimenpiteet niin, että ne edistävät mahdollisimman tehokkaasti esteettömyyttä koko kaupungin alueella.

Samanaikaisesti esteettömyyssuunnitelman kanssa on ollut työn alla esteettömien julkisten alueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon ohjeistaminen katu-, viher- ja piha-alueilla(ns. SuRaKu- projekti). SuRaKu- työn tavoitteena on ollut luoda esteettömyyssohjeisto, joka toimii julkisten katu-, viher- ja piha-alueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon ohjeena esteettömyyden turvaamiseksi.

Lausunto

Helsingin matkustajasatamien kautta kulkee vuosittain lähes 9 miljoonaa matkustajaa, minkä vuoksi Helsingin Satama on pyrkinyt huomioimaan erilaisten matkustajien vaatimat tarpeet terminaalirakennuksissa ja niiden ympäristössä.

Helsingin Satama on tehnyt yhteistyötä hyvin tuloksin sekä kaupungin eri hallintokuntien että erilaisten käyttäjäryhmien kanssa.

Helsingin Satamasta on yhdyshenkilö Helsinki kaikille- projektissa.

Helsingin Satama pitää hyvänä koko kaupunkia koskevaa esteettömyyssuunnitelmaa, vaikkakin se on laajuudeltaan ja tavoitteiltaan mittava. Suunnitelman edellyttämä nykytilanteen kartoitus ja parannussuunnitelmien teko sekä toteutus edellyttävät tiivistä yhteistyötä eri hallintokuntien kesken. Esim. matkustajaterminaalit liittyvät saumattomasti ympäröivään katuverkkoon ja joukkoliikenteen pysäkkeihin.

Esteettömyyden parantamisprosessissa ja toteutussuunnitelmia laadittaessa myös kaupunkikuvalliset ja historialliset näkökohdat tulee ottaa huomioon.

Suunnitelmassa on yhtenä pilottikohteena Eteläiset kaupunginosat, mihin on esitetty laadittavaksi vuoden 2005 aikana alue-suunnitelma. Alueella sijaitsee Helsingin Sataman kaksi matkustajaterminaalialia; Olympiaterminaalialia ja Makasiiniterminaalialia.

Esteettömyyssuunnitelman mukainen "Eteläiset kaupunginosat"-pilottihanke sopii ajallisesti yhteen Helsingin Sataman valmisteleman Olympiaterminaalialin edustan liikennejärjestelyjen ja jalankulkuympäristön yleissuunnitelmatyön kanssa.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Heikki Nissinen
satamajohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aarno Ahti
tekninen johtaja

HELSINGIN KAUPUNKI
Hallinto ja talous/HI
Reijo Ketola

LAUSUNTO

21.4.2005

1(1)
RAKENNUSVIRASTO
SAAP. 21.4.2005
Dnro 04-263-60

L2

LAUSUNTO KOSKIEN HELSINGIN KAUPUNGIN
ESTEETTÖMYSSUUNNITELMAN LUONNOSTA 7.2.2005

Tutustuttuani Helsingin kaupungin 7.2.2005 päivättyyn esteettömyyssuunnitelman luonnokseen totean, että minulla ei ole suunnitelmaan mitään lisättävää, poistettavaa tai muutettavaa. Suunnitelma vaikuttaa hyvältä.

Reijo Ketola
Helsingin Veden esteettömyssyhdysenkilö

1.4.2005

RAKENNUSVIRASTO	
SAAP.	05.04.2005
Info	04-263-60

Kopio tuulialueelle 6.4.05 L13

Rakennusvirasto
PL 1500 (Kasarmikatu 21)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ESTEETTÖMYSSUUNNITEL- MALUONNOKSESTA

Rakennusvirasto on pyytänyt 10.2.2005 päivätyllä kirjeellään 2004 – 263 / 60 kaupunginkirjastolta lausunnon Helsinki kaikille –projektin laatimasta kaupungin esteettömyyssuunnitelman luonnoksesta, päivätty 7.2.2005.

Esteettömyyssuunnitelmassa on nostettu esiin erityisiä alueellisesti tärkeitä ja toisaalta esteettömyyden kannalta merkittäviä ympäristöjä kehittämisen kohteiksi. Tällaisia ovat erityisesti kaupungin liikekeskusta sekä mm. Vuosaari, alueita, joilla asuu paljon vanhusväestöä ja joissa on paljon vanhuksille tarkoitettuja palveluja ja liikkumisen vaivattomuutta vaativia terveys- yms. palveluja.

Tarkoitus on, että hallintokunnat laativat omat toteutusohjelmansa kaupungin esteettömyyssuunnitelman ja alueellisten esteettömyyssuunnitelmien pohjalta. Hallintokunnat laativat omat esteettömyyttä koskevat kriteerinsä, joita noudatetaan suunnittelu-, rakentamis- ja ylläpitopäätöksiä tehtäessä. Toteutusohjelman perusteella hallintokunnat laativat vuosittain omat toteutussuunnitelmansa ja käynnistävät toteutustyöt käytössään olevien määrärahojen puitteissa. Tätä varten hallintokuntien tulee kartoittaa hallinnassaan olevat alueet ja rakennukset niiden esteettömyyden nykytilan selvittämiseksi. Kartoituksen pohjalta kukin hallintokunta määrittelee esteettömyyden parannustarpeet hallitsemisensa kohteissa ja laatii omat toteutusohjelmansa esteettömyyden toteuttamiseksi vuoteen 2011 mennessä. Toteutusohjelmassa tulee ottaa huomioon kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa ja alueellisissa esteettömyyssuunnitelmissa ohjeellisina esitetyt tarvepohjaiset priorisoinnit ja tavoiteaikataulut.

Esteettömyyssuunnitelmassa todetaan, että käyttäjälähtöisyys ja asiakas/asukaskeskeisyys ovat keskeisiä lähtökohtia esteettömyyteen tähtäävien parannustoimien suunnittelussa ja priorisoinnissa. Esteettömyys tulee ensisijaisesti mieltää yleisenä ympäristön laatutekijänä, ei nippuna erikoisratkaisuja.

1.4.2005

Esteettömyyteen vaikuttavista tehtävistä suunnitelmassa mainitaan kaavasuunnittelun yhteydessä siitä, että toimintojen sijoituksella vaikutetaan palvelujen saatavuuteen sekä alueen sisällä että alueen ulkopuolelta saavuttaessa. Keskittämällä julkisia palveluja estetään palvelupisteiden välisten etäisyyksien muodostuminen kohtuuttoman pitkiksi ja edistetään niiden saavutettavuutta. Toisaalta kaavasuunnittelulla luodaan edellytykset palvelupisteiden välisten reittien suunnittelulle turvalliseksi ja esteettömiksi.

Suunnitelmassa mainitaan esteettömyyttä mahdollistaviksi keinoiksi mm. riittävät tilavaraukset julkisille palvelutoiminnoille ja toimintojen sijoitus esteettömyysnäkökohdat huomioon ottaen sekä julkisten palvelujen sijoittamisen hyvien julkisen liikenteen yhteyksien läheisyyteen. Edellä mainitut seikat ovat myös kirjastopalvelujen sijoittamisessa tärkeitä.

Kaupunginkirjaston toimitilat ovat syntyneet kirjaston pitkän historian aikana. Eri-ikäiset rakennukset ovat esteettömyyden suhteen hyvin erilaisia. Peruslähtökohta on kuitenkin ollut, että rakennuksissa tehtävien muutostöiden yhteydessä liikuntaesteisille on toteutettu kulkureitti kirjastoon. Kaupunginkirjastossa käytetty ammattimainen suunnittelu pitää huolen esteettömän sisäänpääsyn toteuttamisesta paitsi uudisrakennuksissa myös vanhojen tilojen perusparannuksissa. Kaupunginkirjaston uusimmassa toimipisteessä, Pääpostitaloon sijoittuvassa Kirjasto 10:ssä on käytetty Kynnys ry:n aktiivien apua kirjaston tilajärjestelyn esteettömyyden testaajana. Kirjastoon on varustettu lisäksi erityinen vammaisille sopiva asiakastyöasema.

Kaupunkisuunnittelun tarjoamat toimitilojen sijoittumisen mahdollisuudet yhtäältä ja riittävät tilavaraukset takaavat investointi- tai resurssointimahdollisuudet toisaalta ovat keskeisiä tekijöitä kirjastonkin toimipisteiden esteettömyyssuunnitelman mukaisten hyvien ominaisuuksien, riittävän tilan ja oikean sijoittumisen kannalta. Epätyydyttävästi sijoitetut kirjastotilat ovat erityisesti Maunulassa ja Kontulassa, joissa molemmissa on käynnissä paikallisten keskustojen kehittämishankkeet, joiden yhteydessä myös kirjastopalvelun laatua toivottaisiin parannettavan. Mikäli kirjastohankkeet näissä kaupunginosissa toteutuvat, kaupunginkirjastossa toivotaan, että esteettömyyssuunnitelman näiden alueiden parannusten toteutusten koordinoinnissa myös kaupunginkirjasto tulisi huomioon otetuksi.

Opastamisen parantaminen kyltein yms. fyysisin merkein kaupunginosissa parantaisi palvelujen, myös kirjastopalvelujen löydettävyyttä ja

1.4.2005

saatavuutta ja olisi melko edullinen ratkaisu vähennettäessä palvelun käytön esteitä. Kaupungin katuopasteiden lupakäytäntöjen ja hankkimisen prosessin järkiperäistäminen olisi hallintokuntien yhteistyöasia, jonka toteutumisesta kaupunginkirjastossa on toivottu jo pitkään. Toistaiseksi on ollut epäselvää, mikä kaupungin hallintokunnista olisi opastusprosessista vastuussa. Helsinki kaikille – projektilta odotetaan apua tässä.

Eri vammaisryhmistä suurimman huomion ovat saaneet liikuntaesteiset, mutta pääkirjastossa on kuulovammaisia varten induktiosilmukkejärjestelmä. Näkövammaisia asiakkaita kaupunginkirjastossa käy suhteellisen vähän, koska heitä varten Suomessa on erillinen valtiollinen Helsingissä sijaitseva Näkövammaisten kirjasto.

Koska esteettömyyden aikaansaaminen on hyvin monisyinen asia, myös siihen tähtäävä suunnitelma tulee helposti kovin monipolviseksi niin, että varsinainen viisivuotissuunnitelmaosa on luonnoksessa hukkaa huomioon otettavien asioiden paljouteen. Esteettömyyssuunnitelmaluonnoksen antamista virikkeistä ja sen pohjalta kaupunginkirjastossa on kuitenkin mahdollista luoda oma esteettömyysohjelma, jonka työstämisessä tarjoutuu tilaisuus tähänastista suhtautumistapaa syvälisemmin tarkastella toimitilojen esteettömyyden kysymystä.

XX
XX
XX

Marja-Liisa Vilkkö-Hämäläinen
kirjastotoimen apulaisjohtaja

Sari Saresto

1.3.2005

Helsinki kaikille -projekti
Pirjo Tujula
PL 1515
00099 Helsingin kaupunki

RAKENNUSVIIRASTO	
SAAP.	03.03.2005
DIIRI	04-263-60

40

Lausuntopyyntöne 10.2.2005

HELSINGIN KAUPUNGIN ESTEETTÖMYSSUUNNITELMA, LUON-
NOS 7.2.2005

Museo 2005-37

Helsingin kaupunginmuseolta on pyydetty lausuntoa Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelman luonnoksesta. Museo lausuu pyydettyä seuraavaa.

Museo puuttuu lausunnossaan sellaisiin suunnitelman kohtiin, jotka koskevat kulttuurihistoriallisesti merkittäviin rakennuksiin tai ympäristöihin kohdistuvia toimenpiteitä. Museo haluaa vielä korostaa Maankäyttö- ja rakennuslain rakennusten korjaus- ja muutostöitä koskevia määräyksiä, jotka edellyttävät vanhan rakennuskannan ominaispiirteiden säilymistä. Keskeisiä lain kohtia tältä osin ovat mm. 13 §, jossa käsitellään Suomen rakentamismääräyskokoelmaa. Pykälässä todetaan, että rakentamismääräyskokoelman määräykset koskevat uuden rakennuksen rakentamista. Rakennuksen korjaus- ja muutostyössä näitä määräyksiä sovelletaan. Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain 117 §:ssä todetaan, että *"Korjaus- ja muutostyössä tulee ottaa huomioon rakennuksen ominaisuudet ja erityispiirteet sekä rakennuksen soveltuvuus aiottuun käyttöön."* ja 118 §:ssä *"Rakentamisessa, rakennuksen korjaus- ja muutostyössä ja muita toimenpiteitä suoritettaessa samoin kuin rakennuksen tai sen osan purkamisessa on huolehdittava siitä, ettei historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaita rakennuksia tai kaupunkikuvaa tuhmella."*

Museon perustehtävänä on vaalia kulttuuriympäristöä ja edistää sen säilymistä tulevaisuudessakin. On rakennuksia ja ympäristöjä, joissa esteettömyystavoitteiden toteuttaminen on ristiriidassa rakennuksen kulttuurihistoriallisen arvon kanssa. Tämän tyyppisissä kohteissa museo esittääkin sen hyväksymistä, että myös pienin parannuksin pystytään huomioimaan suuri osa rakennuksen käyttäjistä. Museo pitää asian kirjaamista tärkeänä myös esteettömyyssuunnitelmaan.

Postiosoite
PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

Käyntiosoite
Sofiankatu 4
Helsinki 17
<http://www.helsinginkaupunginmuseo.fi>

Puhelin +358 9 1691
Faksi +358 9 667 665

Tilinumero 800012-62637

Y-tunnus 0201256-6
Alv.nro FI02012566

Sari Saresto

1.3.2005

Luvussa 3.4. todetaan, että "...Koska vain hyvin harvoilla vanhemmilla alueilla toteutuvat esteettömän ympäristön kriteerit, tarvitaan varsin mitavia korjaustoimenpiteitä lähes kaikilla alueilla." Museo pitää tärkeänä, että kaupunginmuseota kuullaan korjausten suunnitteluvaiheessa. Esteettömyyden huomioiminen ei saa vaarantaa rakennusten kulttuurihistoriallisia arvoja.

4.3.1. luvussa liikekeskustan jalankulkualueiden suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös perinteisten pinnoitteiden säilyminen.

Luvussa 5. Toimenpiteet –luvussa todetaan realistisesti, että liikuntaesteetön ympäristö voi toteutua vain, jos kaikki yleisesti käytettävät kulkureitit ja kohteet täyttävät riittävät esteettömyysvaatimukset.

Luvussa 5.5. tuodaan esiin museon kulttuuriympäristötyön kannalta keskeinen asia. Luvun toiseksi viimeisessä kappaleessa mainitaan, että vanhojen ympäristöjen muuttaminen uusia esteettömyyskriteereitä vastaavaksi ei ole aina mahdollista. Tämä tulee hyväksyä arvioitaessa vanhempaa rakennuskantaa ja sen mahdollisia muutoksia.

Luvussa 6.2. Toteuttavat hallintokunnat on lueteltu kaupungin virastot, jotka toiminnallaan suoraan voivat vaikuttaa esteettömyystavoitteiden toteutumiseen. Kaupunginmuseo näkee roolinsa tässä yhteydessä kulttuuri- ja rakennushistorian asiantuntijana, joka kommentoi suunnitelmia ja tuo näin rakennussuojelun näkökulman mukaan korjaushankkeisiin. Museo esittää, että sen mielipiteen kuulemisen tärkeys todettaisiin myös esteettömyyssuunnitelmassa.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tiina Merisalo
museonjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Sari Saresto
tutkija

PIKI/IT/MPS/mlau

26.5.2005

RAF
30.05.2005
04-263-60 L28

Rakennusvirasto
PL 1500, Kasarmikatu 21
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ESTEETTÖMYSSUUNNITEL- MASTA

Kslk 2005-427, HKR 2004-263/60 10.2.2005

Helsinki kaikille -projekti on valmistellut Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelman, jonka tavoitteena on ohjata ja koordinoita kaupungin eri hallintokuntien esteettömyyteen tähtääviä käytännön toimenpiteitä vuosina 2005—2010. Suunnitelma ilmoittaa tavoitteekseen tehdä Helsingistä liikkumisesteetön vuoteen 2011 mennessä. Kaupungin esteettömyyssuunnitelman laatiminen perustuu kaupunginhallituksen 15.10.2001 hyväksymään liikkumisesteettömyysstrategiaan ja se noudattaa kaupunginhallituksen päätöksessä esitettyjä periaatteita esteettömyyden toteuttamisesta.

Esteettömyyssuunnitelman tarkoituksena on toimia katu- ja viheralueiden suunnittelun ja parantamisen lisäksi kaikkea julkista rakentamista, korjaamista ja joukkoliikennettä koskevana ohjeena.

Kaupunkisuunnitteluvirasto tarkastelee esteettömyyssuunnitelmaa yleiskaavoituksen, asemakaavoituksen sekä liikennesuunnittelun kannalta. Esteettömyys on jo pitkään pyritty ottamaan huomioon kaikilla näillä kaupunkisuunnittelun eri osa-alueilla. Kaavoituksella ja siihen liittyvällä liikennesuunnittelulla luodaan ne lähtökohdat, jotka määräävät suurelta osin katujen, puistojen sekä korttelialueiden myöhempää suunnittelua. Täydellisen esteettömyyden saavuttamista rajoittavat useat tekijät.

Esteettömyyden saavuttamiseen vaikuttavien tekijöiden kuten katu- ja tonttialueiden mitoitus ja sijoitus sekä rakennusten sijoitus eivät ole aina vapaasti valittavissa. Kaupunki on jo sangen suurelta osalta rakennettu ja kaavasunnittelu tapahtuu paljolti jo rakennetuilla alueilla tai niin sanotuilla ylijäämäalueilla, joita ei aiemmin ole katsottu rakentamiseen sopiviksi mm. topografiansa puolesta. Erityisesti tällaisilla alueilla korostuu sekä huolellisen kaavasunnittelun että jatkosuunnittelun rooli.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinumero	Y-tunnus
PL 2100 00099 HELSINGIN KAUPUNKI kaupunkisuunnittelu@hel.fi	Kansakoulukatu 3 HELSINKI 10 http://www.hel.fi/ksv	+358 9 1691	+358 9 169 4484	800012-62637	0201256-6 Alv. nro FI02012566

Myös kaupunkikuvalliset sekä rakennussuojelukysymykset kuuluvat kaupunkisuunnitteluviraston työkenttään, ja joissakin tapauksissa täydelliseen esteettömyyteen pyrkiminen voi johtaa ristiriitoihin kaupunkikuvallisten ja rakennussuojeluarvojen kanssa.

Jatkotyöskentelyssä tulisi pyytää myös kaupunginmuseon näkemys suojelukohteiden ja muiden arvokkaiden miljöiden esteettömyyssiunniltelmissa.

Kaupunkisuunnitteluviraston rooli esteettömyyssiunniltelmassa

Eri hallintokunnat vaikuttavat hyvin eri tavalla esteettömyyden toteutamiseen, joten vuosittaiset toteutussiunniltelmat ja niiden käynnistäminen määrärahojen puitteissa ei voi koskea kaikkia hallintokuntia. Esimerkiksi kaupunginmuseo, rakennusvalvontavirasto ja kaupunkisuunnitteluvirasto toteuttavat esteettömyystavoitetta kukin omalla tavallaan. Kaupunkisuunnitteluviraston päätehtävänä on laatia kaavoja mahdollisimman hyvän esteettömyystason saavuttamiseksi ottaen huomioon kaikki muutkin suunnitteluun vaikuttavat näkökohdat. Lisäksi kaupunkisuunnitteluvirasto on osallistunut Helsingin esteettömyyssiunniltelmassa olevien pilottikohteiden valintaan ja seuraa näiden kohteiden parantamistoimenpiteitä. Tulevaisuudessakin viraston asiantuntemus on tässä asiassa käytettävissä.

Kohdassa 4.1 mainittua hallintokuntakohtaista toteutussiunniltelmaa ei kaupunkisuunnitteluviraston ole tarkoituksenmukaista laatia.

Kohdassa 5.1 esitettyjen alueellisten esteettömyyssiunniltelmien laatiminen ei kuulu kaupunkisuunnitteluviraston tehtäviin.

Yleiskaavallisia näkökohtia

Kaupunkirakenteen toiminnallinen selkeys on oleellinen osa esteettömyyttä. Ympäristön tulee olla selkeästi hahmotettavissa ja väylien tulee olla sujuvia jatkumojia ilman äkillisiä tasoeroja. Joukkoliikenteen verkon tulee olla kattava ja selkeä ja eri verkkojen tulee joustavasti ja sujuvasti kytkeytyä toisiinsa. Pääkeskuksiin ja alakeskuksiin tulee olla hyvät joukkoliikenneyhteydet.

Asemakaavallisia näkökohtia

Asemakaavojen laadinnassa otetaan huomioon uudet 1.3.2005 voimaan astuneiden Suomen rakentamismääräyskokoelman osien F1 ja

G1 vaatimukset. Rakennusvalvontaviraston laatimat tulkinnat F1 ja G1 määräyksien soveltamisesta ovat oleellisen tärkeitä ja vaikuttavat suoraan kaavojen sisältöön. Tulkintojen tarkistamisesta pientalorakentamisen osalta tulee kaupunkisuunnitteluviraston ja rakennusvalvontaviraston sopia yhdessä, jotta kaupunkisuunnitteluvirasto voi jatkossa laatia toteuttamiskelpoisia pientalokaavoja. Kaupunkisuunnitteluviraston pientalotyöryhmä tutkii kesän 2005 aikana kaavoituksen näkökulman ja ratkaisuehdotukset asiaan.

Uusien kerrostaloalueiden kaavoitus

Uudisrakentamisen yhteydessä kerrostaloalueilla esteettömän kaupunkimiljöön suunnittelu ei välttämättä tuo lisäkustannuksia, vaan huolellinen yksityiskohtien suunnittelu tuo helposti muutakin, esimerkiksi esteettistä lisäarvoa.

Uusien pientaloalueiden kaavoitus

Uusien pientalojen kaavoituksen osalta ongelmallisia ovat niin sanotut tiivis ja matala-alueet, joilla pientalojen lattiatasoa joudutaan nostamaan ympäröivää maanpintaa selvästi korkeammalle erilaisista syistä. Lähes aina rakennusvalvonta edellyttää alapohjan alle ryömintätilaa kosteushaittojen ja mahdollisen radonkaasun torjumiseksi. Tällöin alapohjan minimikorkeudeksi maanpinnasta tulee vähintään 50 cm. Minimiluiska on tällöin 6,25 metriä 8 % kaltevuudella. Jos käytettäisiin ohjeiden ihannekaltevuutta ulkotilassa, luiskan pituudeksi tulee 10 metriä + lepotasoa, joka tulisi sijoittaa 6 metrin väleihin.

Lattian korkeustason 0.5 metriä suuremmallekin nostolle voi olla kaavallisia perusteita. Kaupunkimaisilla alueilla saattaa olla tarpeen nostaa lattiatasoa 0.9–1.0 metriin, jotta viereiseltä kadulta ei nähdä suoraan ikkunasta sisään tai halutaan rakentaa perinteiseen tapaan kellari, jossa on yläikkunat. Merenrannan läheisyydessä alimman lattiatason tulee olla vähintään +3.00 metriä merenpinnasta ja rannan kävelytie halutaan kaupunkikuvallisista syistä rakentaa noin +1.3–1.5 metrin korkeuteen. Näissä tapauksissa luiskat tulevat jyrkkyydestä ja korkeuseroista riippuen olemaan pituudeltaan pahimmillaan 11.25–34 metriä + lepotosot 6 metrin väleihin. Myös maaston topografia saattaa joko vaikeuttaa tai helpottaa esteettömien ratkaisujen suunnittelua.

Kaupunkisuunnitteluvirasto ei halua kritisoida esteettömyysmääräyksiä sinänsä, mutta toteaa, että edellä mainittujen luiskapituuksien sijoittaminen tiiviille pientaloalueelle, jossa asunnot ovat kiinni toisissaan saattaa olla mahdotonta ainakin kaikkien asuntojen osalta. Luiskat myös

vievät runsaasti tilaa ja vaikuttavat rakennustehokkuuteen ja tätä kautta myös tonttitarjontaan. Tällä hetkellä ei vielä edes tiedetä mitä kaikkia vaikutuksia määräyksillä on tiiviiden pientaloalueiden kaavoitukseen, ainakin jos edellytetään että pääsääntöisesti uudet pientalot ovat sisäänkäynnin osalta esteettömiä.

Kohdassa 7.21 (kahdessa viimeisessä kappaleessa) tulisi huomioida seuraavaa:

Suunnitelmien esteettömyysvaikutuksia ei oikeastaan voi tarkistamisella hoitaa kuntoon, vaan asian tulee olla suunnittelussa mukana alusta alkaen. Esteettömyyttä sisäänkäyntien osalta ei voi tarkistaa muuten kuin laatimalla ainakin yksi perusratkaisu asuntojen katuun ja pihatilaan liittymisestä. Toteuttaja voi sitten suunnitella vielä muunkinlaisia ratkaisuja.

Liikennesuunnittelullisia näkökohtia

Tavoite esteettömyyden saavuttamiseksi on oikea ja yleisesti hyväksyty. Ohjelma on hyvin laaja ja edellyttää monin osin nykyisen suunnittelun ja toteutuksen sekä laadun nostamista. Tämän takia siinä esitetty väliarviointi vuoden 2007 lopussa on hyvin tärkeä oikean toimenpiteiden määrittämiseksi samoin kuin jo pilottikohteiden toteutuksen jälkeen tehtäväksi esitetty arviointimenettely menetelmien, ratkaisujen ja kustannusten osalta. Lopulliset suositukset onkin hyvä tehdä vasta pilottivaiheen jälkeen. Osa toimenpiteistä lisää tilavaatimuksia ja koska jo nyt on käytännössä useimmiten pulaa katutilasta, niin pilottivaiheessa tulee arvioida eri toimenpiteiden tarkemmat soveltamisalueet. Myös pyöräteiden kohdille esitetty reunakiviratkaisu vaatii käytännön kokeiluja riittävän palautteen saamiseksi. Pilottivaiheen jälkeen osataan myös paremmin arvioida mitä kaikkea pystytään kustannussyistä tekemään. Haluttu laatutaso tulee määrittellä eri alueilla sellaiseksi, että se pystytään myös ylläpitämään.

Toteutus jakaantuu selkeästi kahteen osaan, uudisrakentamiseen ja vanhojen alueiden korjauksiin. Vanhojen katu ympäristöjen korjauksia erillinen määräraha nopeuttaisi oleellisesti. Muutoin ei käytännössä pystyttäne pahimpien pikkupuutteiden lisäksi kovin paljon parannuksia tekemään.

Kohdassa 1.3 aiempi esteettömyystyö pyydetään huomioimaan seuraavaa:

1. Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosasto on jatkuvassa tiiviissä yhteistyössä sekä Näkövammaisten keskusliiton että sen aluejärjestön Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset ry:n kanssa liikennevalojen ääniopasteiden kehittämiseksi. Yhteistyö on tuottanut sekä uusia innovaatioita että korjannut havaittuja epäkohtia. Kuluvan vuoden keskeisin hanke on toisaalta ääniopasteiden tyyppin kehittäminen sekä liikennevalojen yöaikaisen ääniopastuksen periaatteista sopiminen.

2. Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosasto on yhteistyössä muutaman koulun ja päiväkodin kanssa kehittänyt käsitteen "lasten pitkä vihreä": Sen avulla koululuokat tai päiväkotiryhmät voivat päästä kadun ylitse normaalia pitemmällä vihreällä valolla. Kokemukset tämänkaltaisista järjestelyistä ovat olleet yksinomaan myönteiset. Kuluvana vuonna lasten pitkä vihreä toteutetaan Vallilan Ala-asteen koulua varten Hämeentien ja Vellamonkadun risteuksen liikennevaloissa.

3. Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosasto on yhteistyössä Folkhälsanin palvelukodin kanssa kehittänyt ikääntyvien pitkän vihreän. Se perustuu samalle periaatteelle kuin edellä mainittu lasten pitkä vihreä. Ensimmäinen ikääntyvien pitkä vihreä toteutuu Mannerheimintien ja Kiskontien risteuksen liikennevaloissa keväällä 2005.

Korjausehdotuksia

Edellä olevien huomautusten lisäksi tulee raportissa ottaa huomioon seuraavat asiat.

Suunnitelmaa tulee selventää siten, että yhdestä kohdasta käy helposti ymmärrettäväksi, mitä toimenpiteitä suunnitelma edellyttää eri hallintokuntien tekevän ajoitusjaksolla.

Kappaleen suositukset jatkotoimenpiteiksi (s. 50) tarkoitus on epäselvä. Sisältyvätkö nämä toimenpiteet kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi aiottuun esteettömyyssuunnitelmaan vai ovatko ne vain ehdotuksia hallintokunnille ja Helsinki kaikille -projektille? Jos näiden toimenpiteiden on tarkoitus kuulua Helsingin esteettömyyssuunnitelmaan, tulisi luetteloon selvyuden vuoksi sisältyä kaikki edellytettävät toimenpiteet, kuten alueellisten esteettömyyssuunnitelmien laatiminen, hallintokuntakohtaisten toteutusohjelmien laadinta, pilottikohteiden suunnittelu ja toteutus arviointineen ja näiden toteutuksesta vastaavat tahot.

Kohdassa 1.3 aiempi esteettömyystyö pyydetään huomioimaan seuraavaa

PIKI/IT/MPS/mlau

26.5.2005

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisusarjassa (2000/7) on julkaistu suomen-, englannin- ja ruotsinkielinen Esteetön Helsinki – Liikumisesteisen opas. Vuonna 2000 ilmestynyt hakuteos käsittää noin 800 kohdetta ydinkeskustan alueelta: julkisten palveluiden terveydenhuollon, kulttuurilaitosten, ravintoloiden, hotellien, ostospaikkojen ja liikenneterminaalien yksityiskohtaiset kuvaukset esteettömyyden kannalta. Kartat sisältävät osoitetiedot katunumeron tarkkuudella ja jyrkät katuosuudet on merkitty karttaosioon poikkiviivoituksella. Mukana on myös suurennuslasi. Opas löytyy myös nettiosoitteesta: www.hel.fi/esteeton.

Kohdassa 7 tulee korostaa terassien, kioskien, mainoslaitteiden ja kadunkalusteiden sijoittamisen ohjaamista ja erityisesti valvontaa.

Lisätietoja antavat arkkitehti Pia Kilpinen, puhelin 169 4413, toimistopäällikkö Markku Salimäki, puhelin 169 3469 ja arkkitehti Ilmari Tawaststjerna, puhelin 169 4387.

KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

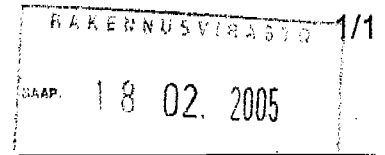
Tuomas Kajajärvi
virastopäällikkö

Anneli Lahti
asemakaavapäällikkö

LIITE

HKR:n asiakirjat 2004-263/60, 10.2.2005

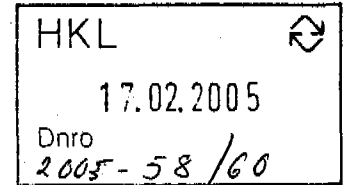
16.2.2005

Kop. Tulul Dnro 2004-263/60 L27

Rakennusvirasto
PL 1500

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Lausuntopyyntö 2004 – 263 / 60, 10.2.2005

**LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ESTEETTÖMYYS-
SUUNNITELMASTA**

Joukkoliikenteessä esteettömyys on tärkeää. Helsingin kaupungin liikennelaitos on toteuttanut esteetöntä joukkoliikenneliikkomista suosivia toimintatapoja jo pitkään.

Metrossa sekä kaluston että asemien osalta esteettömyys on toteutettu täysin rakenteiden osalta alusta alkaen. Näkövammaisten liikkumisedellytysten parantamista kehitellään edelleen.

Raitioliikenteessä matalalattiaisuus on uusissa kalustohankinnoissa lähtökohtana. Pysäkit on pääosin saneerattu kaikille sopiviksi. Osa odottaa vielä toteutusta. Valitettavasti jokaista pysäkkiä ei kuitenkaan ole mahdollista muuttaa esteettömäksi.

Bussiliikenteessä kaluston osalta matalalattiaisuus on toteutettu tällä hetkellä yli puolessa liikennöinnistä. Viiden vuoden kuluessa kaikkien liikenteessä olevien bussien tulisi olla matalalattiaisia. Pysäkkien osalta parannustoimenpiteet ovat olleet hajanaisia ja useimmiten sidoksissa muihin katurakennushankkeisiin. Normaalia (12 cm) korkeampia pysäkkejä on muutamia kymmeniä. Raportissa esitettyjen pilottikohteiden suunnittelun yhteydessä voidaan ottaa yhtenäinen linja pysäkkien saneeraukseen esteettömiksi.

Liikennelaitos pitää esteettömyyden kannalta erityisen tärkeänä talvikunnossapitoa. Vaikka esteettömyys rakenteissa olisi täysin toteutettu, sen merkitys häviää huonolla talvikunnossapidolla. Esteettömyyden toteuttamiseksi erityisesti pysäkkialueiden hoito ja valvontavastuut on määriteltävä toteutuksen tasolle saakka, jolloin jo olemassa olevat ratkaisut saadaan parempaan käyttöön.

Joukkoliikenneterveisin

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

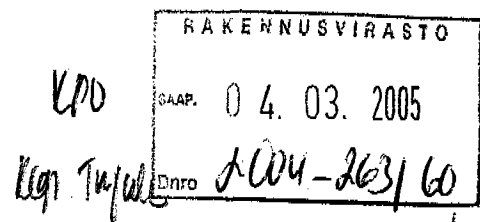
Seppo Vepsäläinen
suunnittelujohtaja

Asko Rahikainen/arh

4.3.2005

Rakennusvirasto
PL 1500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

L36

HKR:n lausuntopyyntö 10.2.

RAKENNUSVIRASTOLLE ANNETTAVA LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ESTEETTÖMYSSUUNNITELMASTA

Liik 2005-45, 2000-339/624P
HKR 2004-263/60

Helsingin kaupungin rakennusvirasto on pyytänyt 10.2.2005 päivätyllä kirjeellä liikuntaviraston lausuntoa Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmasta. Lausuntopyynnössä todetaan muun muassa, että

"Helsingin kaupunginhallitus hyväksyi 15.10.2001 kaupungin liikkumisstrategiaa koskevan ohjelman vuosille 2001 – 2010. Tällöin päätettiin perustaa rakennusvirastoon ajalle 1.1.2002 – 31.12.2011 Esteetön Helsinki-projekti (nykyisin Helsinki kaikille - projekti), jonka vastuulla on ohjelman toimeenpano, koordinointi, tiedottaminen, raportointi ja laadunvarmistus.

Helsinki kaikille – projekti on valmistanut Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelman, jonka tavoitteena on ohjata ja koordinoida kaupungin eri hallintokuntien esteettömyyteen tähtääviä käytännön toimenpiteitä vuosina 2005 – 2010. Kaupungin esteettömyyssuunnitelman laatiminen perustuu kaupunginhallituksen hyväksymään liikkumisesteettömyysstrategiaan ja se noudattaa kaupunginhallituksen päätöksessä esitettyjä periaatteita esteettömyyden toteuttamisesta.

Kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa esitetyt alueelliset ja ajoitusselliset suositukset auttavat kohdentamaan ja ajoittamaan korjaustoimenpiteet niin, että ne edistävät mahdollisimman tehokkaasti esteettömyyttä koko kaupungin laajuisesti. Alueet on priorisoitu alueen ikä- ja palvelutaso ja muut erityispiirteet huomioon ottaen. Aikataulusa on esitetty alueittaisen toteutuksen aikasuositukset jaettuna kolmeen toteutusjaksoon. Tarkoituksena on, että hallintokunnat laativat omat vuosittaiset toteutusohjelmansa koko kaupungin esteettömyys-

Postiosoite
PL 4800
00099 Helsingin kaupunki
liikuntavirasto@hel.fi

Käyntiosoite
Paavon Nurmen kuja 1 C
00250 Helsinki
<http://www.hel.fi/iv/>

Puhelin
+358 9 310 8771

Faxi
+358 9 310 87770

Y-tunnus
020126-6
Alv.nro
F102012566

Asko Rahikainen/arh

4.3.2005

suunnitelman perusteella käytettävissä olevien määrärahojen puitteis-
sa.”

Rakennusvirasto on pyytänyt lausuntoa 4.3.2005 mennessä.

Liikuntavirasto

Esteetön Helsinki-projektissa ja nykyisessä Helsinki kaikille - projektin ohjausryhmässä ovat olleet edustettuina kaikki Helsingin hallintokunnat ja keskeisten vammaisjärjestöjen edustajat. Lausunolla oleva suunnitelma on esitelty luonnosvaiheessa ohjausryhmälle, jossa on ollut mukana myös liikuntaviraston edustaja.

Esteettömyyssuunnitelman valmistelutyö on ollut perusteellista ja sen kuluessa on pyritty ottamaan huomioon eri osapuolten kannat. Suunnitelmaluonnos on koottu konsulttityönä eri näkemykset, lainsäädäntö ja määräykset huomioon ottaen. Esteettömyyssuunnitelman kanssa samanaikaisesti työskennellyt kuuden kaupungin yhteinen esteettömien julkisten katu- viher- ja piha-alueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon ohjeistamisen työryhmä (ns. SuRaKu-projekti) on laatinut ohjeet, joita on käytetty esteettömyyssuunnitelmassa apuna.

Esteettömyyssuunnitelma on seikkaperäinen selvitys jo tehdystä työstä ja suunnitelma siitä, miten edetä jatkossa. Siinä esitetään muun muassa rakentamis- ja korjauskohteiden priorisointi ja esitetään myös selkeästi rakentamistaloudellinen aspekti.

Suunnitelmaluonnoksessa on esitetty hallintokuntaakohtaiset toimenpidesuosituksset. Liikuntatoimi on jo aiemmin tehnyt selvityksen liikunta- paikkojen liikuntaesteettömyydestä. Uudisrakentamisessa ja perusparrannuksessa on yhtenä suunnittelulähtökohtana myös ollut esteettömyyden huomioon ottaminen.

Luonnoksen sivulla 42 on maininta, jossa todetaan, että ” liikuntavirasto laatii uusia tiloja ja tilojen korjaustarpeita koskevat tarveselvitykset tilakeskuksessa tehtävän hankesuunnitelman pohjaksi”. Ainakaan tällä hetkellä liikuntatilat eivät ole tilakeskuksen hankesuunnittelun piirissä, vaan niin liikuntatoimen kuin pelastuslaitoksenkin tilojen osalta asiaa selvitetään 2005 aikana.

Esteettömyyssuunnitelmaluonnoksessa on vielä joiltakin osin toistoa, joka tulisi lopullista tekstiä kirjoitettaessa poistaa. Koska suunnitelma on pitkä ja perusteellinen, olisi vielä tutkittava käyttäjille laadittavan lyhyemmän soveltamisohjeen laadintatarve.

Postiosoite
PL 4800
00099 Helsingin kaupunki
liikuntavirasto@hel.fi

Käyntiosoite
Paavon Nurmen kuja 1 C
00250 Helsinki
<http://www.hel.fi/liv/>

Puhelin
+358 9 310 8771

Faxi
+358 9 310 8770

Y-tunnus
020126-6
Alv.nro
F102012566

Asko Rahikainen/arh

4.3.2005

Liikuntatoimen mielestä esteettömyyssuunnitelmaluonnos on yleisesti ottaen hyvä. Käytännön toteutuksessa tulee kuitenkin ottaa huomioon erityisesti vanhasta rakennuskannasta ja sijaintipaikasta (esimerkiksi saaristo) aiheutuvat ongelmat sekä rakentamistaloudelliset tosiseikat.

Lisätietoja antaa hankesuunnittelija Asko Rahikainen, puhelin 310 87785.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pekka Alho
vs. liikuntajohtaja

LIITE

Rakennusviraston lausuntopyyntö liiteasiakirjoineen

Postiosoite
PL 4800
00099 Helsingin kaupunki
liikuntavirasto@hel.fi

Käyntiosoite
Paavon Nurmen kuja 1 C
00250 Helsinki
<http://www.hel.fi/liv/>

Puhelin
+358 9 310 8771

Faxi
+358 9 310 87770

Y-tunnus
020126-6
Alv.nro
F102012566

04-263-60
4

LAUSUNTO HELSINGIN ESTEETTÖMYSSUUNNITELMASTA

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelma on erinomainen lähtökohta pääkaupungin kehittämiseksi liikuntaesteisten kannalta esteettömäksi. Helsinki kaikille –projektin tavoite päästä esteettömään Helsinkiin vuoteen 2011 mennessä (khs 15.10.2001) on erittäin vaativa, mutta on osittainkin toteutuneena erinomainen. On kuitenkin tärkeää, että suunnitelmaa vuosittain tarkistetaan saadun palautteen pohjalta. Laajempi tarkistus voisi olla v. 2007, kuten suunnitelmassa ehdotetaan.

Suunnitelmassa myönnetään (s.26), että tavoitteesta huolimatta vuonna 2011 kaupungin esteettömyydessä saattaa olla vielä runsaasti puutteita. Tehtäväkenttä on todella laaja. Pelkästään esteettömyyden erikoiskohteita (terveys- ym. vanhusten palvelupisteet) on kirjattu (s.26) 289 kpl. Luvussa eivät ole mukana muiden julkisten palvelujen korjauskohteet. Yleispiirteisesti suunnitelmassa todetaan, että eri hallintokunnat laativat omat esteettömyyskartoitukset ja –suunnitelmat.

Lisäpanostusta ja -tarkennusta rakennusten esteettömyyssuunnitteluun

Lain mukaan esim. koulurakennukset ovat julkisia tiloja, joihin tulisi olla esteetön pääsy. Esteettömyyssuunnitelmassa jää epäselväksi, onko tarkoitus, että myös priorisointijärjestyksessä vähemmän tärkeät julkiset palvelutilat olisivat esteettömiä vuonna 2011.

Tavoitteissa ja menettelytavoissa tulisi päästä selkeisiin suunnitteluohjeisiin. Nykyiset koulurakennukset ovat kaukana esteettömyydestä juuri siksi, että laeissa ja ohjeissa on esiintynyt liikaa tulkinnanvaraisuutta. Määräys julkisten tilojen esteettömyydestä oli voimassa jo 1980-luvulla. Silti rakennusvirastossa, jossa silloin oli koulurakentamisen päävastuu, esteettömyyttä ei otettu huomioon (esimerkiksi hissien suhteen) taloudellisuuteen vedoten. Katsottiin, että liikuntaesteiset oppilaat voidaan sijoittaa lähikouluihin. Toisaalta lähdettiin siitä, että vain osa koulutiloista on julkista vapaa-ajan tilaa.

Esteettömyyssuunnitelmassa käsitellään rakennuksia, mutta liian suurpiirteisesti. Olisi tärkeää, että suunnitelmassa konkreettisesti kuvailtaisiin tärkeimmät toimenpiteet, joilla rakennuksesta saadaan esteetön.

Sivulla 47 (7.2.3 Rakennukset ja piha-alueet) todetaan lyhyesti:

”Rakennukset ovat rakennusluvan alaista rakentamista, jossa tulee noudattaa Maankäyttö- ja rakennuslain määräyksiä sekä rakentamismääräyskokoelman ohjeita esteettömästä rakennuksen suunnittelusta. Siten rakennuksiin ei puututa tässä yhteydessä.”

Näin päävastuu rakennusten sisätilojen esteettömyydestä jätetään Helsingin rakennusvalvontavirastolle. Käytännössä rakennusvalvontavirastolla tuskin on aikaa käydä rakennuslupa-asiakirjat niin perusteellisesti, että rakennuksen esteettömyys voidaan kaikilta osin varmistaa.

Mielenkiintoinen esimerkki tulkintaerimielisyyksistä on Vuosaaren Kallahden koulun kaksikerroksinen viipalerakennus. Rakennusvalvontavirasto vaati vuosien ajan rakennuksen toiseen kerrokseen esteetöntä pääsyä, mutta opetusvirasto ei siihen suostunut rakennuksen tilapäisyyteen vedoten.

Toisaalta rakennussuunnittelijoilla tai eri virastojen asiantuntijoilla ei välttämättä ole tietoa esteettömyyden vaatimuksista. Siksi olisi tärkeää ja käytännöllistä, että Esteettömyyssuunnitelmassa olisi luettelo erityyppisten rakennusten esteettömyyden osatekijöistä. Vain tällä tavalla Esteettömyyssuunnitelma edistäisi rakennusten esteettömyyttä myös käytännössä.

Uusissa kouluissa ym. julkisissa palvelutiloissa esteettömyys on otettu melko hyvin huomioon. Suurempi ongelma-alue ovat vanhoissa rakennuksissa tehtävät korjaustyöt. Sekä kunnossapitotyöt että peruseräparannukset koskevat useimmiten vain osaa tiloista, jolloin rakennuksen esteettömyys ei välttämättä parane lainkaan.

Esteettömyys aiheuttaa lisäkustannuksia

Toinen perusongelma on esteettömyyshankkeiden rahoitus talonrakennuskohteissa. Esteettömyyssuunnitelman sivulla 21 (3.4.2 Rakentamistaloudellinen priorisointi) todetaan: ”Esteettömyyden huomioonottaminen korjaussuunnittelussa ja -rakentamisessa alusta alkaen ei välttämättä aiheuta lisäkustannuksia. Kustannukset ovat verrattavissa muusta laatuason nostamisesta aiheutuviin kustannuksiin, jotka ovat tavanomaisia korjausrakentamisessa.”

Väite ei päde käytännössä. Esimerkiksi koulurakennusten esteettömyyttä parhaiten edistävät hissit ja inva-wc:t, mutta molemmat ovat kalliita peruseräparannustoimenpiteitä, eivätkä silti edistä kaikkien oppilaiden toimintamahdollisuuksia. Niinpä tällä hetkellä kymmenet muut korjaustarpeet menevät esteettömyystavoitteiden ohitse: kosteusvauriokorjaukset, asbestin purkutyöt, keittiö- ym. erikoistilojen saattaminen ajan tasalle, atk-hankkeet, sähkötekniikan ja ilmanvaihdon peruseräparannukset, ikkunakorjaukset, ulkomaalaukset jne.

Jotta rakennusten esteettömyyttä todella saataisiin parannettua, esteettömyys tulisi nostaa mukaan erilaisille priorisointilistoille. Esimerkiksi koulujen peruseräparannuksissa on opetuslautakunta hyväksynyt viisikohtaisen prioriteettijärjestyksen: 1) Turvallisuuteen, terveellisyteen ja kosteusvaurioiden ehkäisyyn vaikuttavat hankkeet 2) Opetustiloja lisäävät ja tilankäyttöä tehostavat hankkeet 3) Tilojen tai ulkokuoren laatua parantavat hankkeet 4) Ympäristöä, viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta parantavat hankkeet 5) Opetussuunnitelmien toteutusta tukevat hankkeet.

Olisi myös perusteltua asettaa erilaisiin rakennusohjelmiin selkeitä €- tai %-tavoitteita, kuinka suurilla määrärahaosuuksilla esteettömyyttä edistetään peruseräparannus- ja kunnossapito-ohjelmissa. Samoin vuosittaisissa toimintakertomuksissa tulisi mainita, millä osuudella esteettömyyttä on edistetty rakennushankkeissa.

Tarvitaan SITO-projektin tyyppistä tukitoimintaa hallintokuntien rakennuskohtaisten esteettömyyssuunnitelmien vahvistamiseksi ja nopeuttamiseksi.

Mallikohteiksi monitoimitaloja

Tulisi koota tai kehittää rakennustyyppikohtaisia mallikohteita. Se helpottaisi esteettömyyden ohjausta yksittäisissä suunnittelukohteissa.

Monitoimitaloista voitaisiin luoda esteettömyyden erityisprojekti, onhan niiden yksi päätavoite julkisen vapaa-ajan toiminnan aktivointi. Samalla monitoimitaloista saataisiin nopeasti mallikohteita useamman hallintokunnan tarpeisiin. Useamman hallintokunnan monitoimitaloja on rakennettu eri puolille Helsinkiä vv. 1971-2005 yli 50 kpl.

Perusongelmana talvikunnossapito

Esteettömyyssuunnitelma on varsin perusteellinen painopistealueiksi valittujen kohteiden suhteen (pysäkit ja asemat, terveys- ym. vanhusten palvelupisteet) sekä projektin jaksottamisen suhteen. Perusongelmana on talvikunnossapidon heikkous. Jos Helsingin talvikunnossapito on jatkossakin säästökohteena, eikä alaa kyetä kehittämään, Esteettömyyssuunnitelman lopputuloksena voi parhaimmillaankin olla vesitetty lopputulos, ”Helsinki kaikille kesällä”.

Säästäminen talvikunnossapidossa on kohtalokasta kokonaistaloudellisesti ajateltuna. Katujen ja jalkakäytävien liukkauden vuoksi satoja kaupunkilaisia, etenkin vanhuksia, joudutaan vuosittain hoitamaan sairaaloissa luunmurtumien ja revähdyksen vuoksi. Jatkossa talvikunnossapidon edullisuutta arvioitaessa uhrien sairaalakulut tulee ottaa huomioon.

Nimikysymys

Projektin alkuperäinen nimi Esteetön Helsinki muutettiin varsin pian Helsinki kaikille – nimeksi. Uusi nimi on myönteisempi ja innostavampi, mutta liian suurpiirteinen. Projektin tavoite ja viesti katoavat ajatellen henkilöitä, jotka eivät ole hankkeeseen perehtyneet. Olisi huomattavasti selkeämpää, jos projektin nimi olisi virallisesti Helsinki kaikille – esteetön Helsinki.

Helsingissä 3.5.2005

XX
XX
XX

Tapani Koivula
arkkitehti
Helsinki kaikille –ohjausryhmän jäsen
Helsingin kaupungin opetusvirasto

KL/KSe

17.2.2005

RAKENNUSVIRASTO	
SAAP.	24.02.2005
Dnro	04-263-60

Rakennusvirasto
PL 1500
000099 HELSINGIN KAUPUNKI

*P. Tuujalalle suoraan
24.2.*

Lausuntopyyntö 2004-263/60, 10.2.2005

HELSINGIN KAUPUNGIN ESTEETTÖMYSSUUNNITELMA
LUONNOS 7.2.2005

Pelastuslaitos toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Pelastuslaitos on mukana jo alueiden kaavasuunnitteluvaiheessa lausuntoja antavana tahona.

Rakennusten piha-alueita suunniteltaessa ja muutettaessa esteettömmäksi on huomioitava rakennuksen saavutettavuus pelastusyksiköillä ja ambulansseilla sekä näiden toimintamahdollisuudet piha-alueella.

Rakennusten käytettävyyden ja saavutettavuuden parantamisessa on otettava huomioon myös rakennuksen käyttäjien turvallisuus onnettomuustilanteissa. Toiminnan harjoittajan on otettava huomioon ihmisten heikentynyt toimintakyky vaaratilanteisiin varautumisessa rakennuksessa, joissa olevien ihmisten kyky havaita vaaratilanne tai mahdollisuudet toimia vaaratilanteen edellyttämällä tavalla ovat heikentyneet. Esimerkiksi onnettomuustilanteissa ei voida käyttää hissiä rakennuksesta poistumiseen vaan ihmisten on käytettävä muita uloskäytäviä poistumiseen.

Lisätiedot:
Katja Seppälä, palotarkastaja, p. 3936 2127

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kari Lehtokangas
pelastuskomentaja

LIITE

Lausuntopyyntöasiakirjat

2.3.2005

RAKENNUSVIRASTO	
SAAP.	07.03.2005
Etus	04-263-60

Rakennusvirasto
PL 1500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Viitaten lausuntopyyntöön (2004 -263 / 60) Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmasta

RAKENNUSVALVONTAVIRASTON LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ESTEETTÖMYSSUUNNITELMASTA

Yleistä

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelma sisältää suuren joukon hyviä ja kunnianhimoisia tavoitteita. Kuten suunnitelmassakin todetaan, parannettavia asioita on runsaasti, eikä Helsinki kaikille-projektin päätösvuonna 2011 Helsinki ole vielä esteetön, vaan työtä on jatkettava pitkäjänteisesti.

Projektin suosituksissa jatkotoimenpiteiksi neljä ensimmäistä asiakohtaa painottavat hallintokuntien toimenpiteitä. Jotta tulokset näkyvät laajemmin ja jatkossa saadaan pysyväisluonteisia parannuksia Helsingin esteettömyyteen kaikilla tasoilla, hallintokuntien sitouttaminen esteettömyyteen on keskeisessä asemassa. Esteettömyyssuunnitelmassa puhutaan hallintokuntien osalta esteettömyyssuunnitelman hyväksymisestä toteutus-työtä ohjaavaksi asiakirjaksi, omien prosessien ja ohjeiden tarkistamisesta esteettömyyden edistämisen osalta sekä virastokohtaisten ohjelmien ja vuosittaisten toteutussuunnitelmien laatimisesta. Jos hallintokunnat sitoutuvat ottamaan esteettömyyden osaksi pysyviä toimintatapojaan ja vahvistavat tarpeellista yhteistyötä useampaa hallintokuntaa koskevissa asioissa, saadaan pysyviä tuloksia.

Rakennusvalvontaviraston rooli esteettömyyssuunnitelmassa

Eri hallintokunnilla on hyvin erilaiset mahdollisuudet vaikuttaa ja toisaalta erilaiset tavat toimia esteettömyyskysymyksissä. Niinpä samantyyppiset esim. alueellisiin suunnitelmiin perustuvat virastokohtaiset toimintasuunnitelmat eivät kaikkialla ole toimiva ratkaisu. Rakennusvalvontaviraston toiminnan luonne on vaikuttaa esteettömyyteen jatkuvasti ja samanaikaisesti koko Helsingin alueella luvanvaraisissa hankkeissa.

Rakennusvalvontaviraston (Rakvv) toimintaa säätelevät mm. maankäyttö- ja rakennuslaki sekä – asetus. Käytännön valvontatyötä tehdään Suomen rakentamismääräyskokoelman (RakMk) osien määräyksiin ja ohjeisiin perustuen.

2.3.2005

Esteetöntä rakentamista säätelevät osat "F1 Esteetön rakennus, Määräykset ja ohjeet 2005" sekä "G1 Asuntosuunnittelu, Määräykset ja ohjeet 2005". Sekä F1 että G1 on uudistettu, ja uudet osat tulivat voimaan 1.3.2005. Osiin on tullut uusia esteettömyyttä koskevia määräyksiä ja ohjeita. Rakvv:n tärkein projekti esteettömyyden edistämiseksi onkin uudistusten tehokas integroiminen rakentamisen käytäntöihin. Tämä tapahtuu käytännössä sopimalla yhtenäisistä tulkinnoista sekä muuttamalla viraston sisäiset ja asiakkaille suunnatut ohjeet uusien F1 ja G1 mukaisiksi.

Rakennusvalvontavirasto voi edellyttää rakentamiselta esteettömyyttä valvomissaan hankkeissa yleensä vain siinä määrin, kun määräykset sitä edellyttävät. Viranomaisella on kuitenkin tietty määrä harkintaa määräysten tulkinnassa ja soveltamisessa käytäntöön. Esimerkiksi piha-alueiden esteettömyyden kohdalla lupakäsittelyn ja toteutusvaiheen valvonnan aikana tarkastellaan yleensä vain keskeiset esteettömyyteen liittyvät kysymykset. Monien yksityiskohtien esteettömyys jää hakijan itsensä vastuulle. Toisaalta F1 ja G1 antavat rakennusvalvonnalle mahdollisuuden vaatia esteettömyyden toteutumista monissa tilanteissa.

Eri hallintokuntien vastuuta tilaajaosapuolena rakennus- ja korjaushankkeissa on syytä esteettömyyden kohdalla korostaa. Varsinkin korjausrakentamisessa jossa rakennusvalvonnan mahdollisuudet vaatia esteettömiä ratkaisuja ovat uudisrakentamista oleellisesti pienemmät, on tärkeää että tilaajaosapuoli sitoutuu esteettömyyden parantamiseen ja edellyttää tätä myös hankkeen muilta osapuolilta.

Lisäksi yksittäisiä muutosehdotuksia esteettömyyssuunnitelman kohtiin, perustelut mainittu suluissa

Kohta 3.3

Esteettömyysstrategian tavoitteiden toteutuksen periaatteet: kommenttina kohtaan 3. Esteettömyyden toteutus perustuu myös (rakennetun) ympäristön suomiin edellytyksiin ja lähtökohtiin. Käyttäjien esteettömyystarpeet ovat mukana yhtenä keskeisenä suunnittelun lähtökohtana muiden osaluokkien mukana.

Kohta 3.4.2

Priorisoinnin pääryhmät: 1. *Uudisrakentaminen, joka tuottaa esteetöntä ympäristöä.*

(Uudisrakentamisen esteettömyyteen vaikuttavat monet tekijät, kuten ympäristön rakennuskanta, maasto-olosuhteet, tontin koko ja muoto, asemakaavan vaatimukset ja rakentamismääräysten kattavuus esteettömyyskysymyksissä juuri kyseessä olevassa hanketyypissä. Esteettömyys ei tästä syystä aina toteudu.)

2.3.2005

Kohdat 3.4.2 ja 7.1

Tulisi korostaa myös tilaajan ja rakennuttajan vastuuta lopputuloksen esteettömyydestä rakennushankkeissa jo siitä vaiheesta lähtien, kun hanketta lähdetään ideoimaan. Kuten aiemmin on mainittu, ovat esimerkiksi rakennusvalvontaviraston tai suunnittelijoiden vaikutusmahdollisuudet rajalliset, jos tilaajaosapuoli haluaa täyttää esteettömyyskysymyksissä vain määräysten minimivaatimukset.

Kohta 4.1.

Lisäys Hallintokuntien toteutusohjelmat - kappaleeseen kursiivilla: "...Hallintokunnat laativat toimintaansa varten esteettömyyttä koskevat kriteerit, joita noudatetaan suunnittelu-, rakentamis-, ylläpito- tai *muita toimintapäätöksiä* tehtäessä..."

Kohdat 6.2 ja 7.2.4

Rakennusvalvontaviraston toimintaa kuvattaessa on tarpeen todeta rakennusten ohella rakennelmien sekä pitkäaikaisesti vaikuttavien ympäristöjärjestelyiden valvonnan osuus toimenkuvassa.

Kohta 7.2.3

Korjaus tekstiin: "...*rakentamista, jossa tulee noudattaa maankäyttö- ja rakennuslakia ja – asetusta sekä rakentamismääräyskokoelman määräyksiä ja ohjeita*..."

Kohta 7.2.4 Valvonta

Lisäyksenä kursiivilla: "...Lupaprosessin aikana varmistetaan, että tonteille pääsy on esteetöntä, piha-alueet täyttävät asetetut esteettömyyden vaatimukset ja kulku katu- ja piha-alueilta sisäänkäynteihin voi tapahtua esteettömästi *aina kun se lähtökohdat huomioon ottaen on mahdollista*."

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Lauri Jääskeläinen
virastopäällikkö

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

/Juha Pulkkinen
yliarkkitehti

(Lisätietoja antaa arkkitehti Heli Koivu, puh. 310 26306)

HELSINGIN KAUPUNKI
SOSIAALIVIRASTO

18.5. 2005

SosV

RAKENNUSVIRASTO 1	
SAAP.	23.05.2005
05-	317/60
Dnro	04-263-66

L26

Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto
Helsinki kaikille-projekti

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ESTEETTÖMYSSUUNNITELMASTA

Rakennusviraston Helsinki kaikille-projekti on pyytänyt 10.2.2005 kirjeellään sosiaalivirastolta lausuntoa Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmasta. Lausunto on annettava viimeistään 20.5.2005.

Sosiaalivirasto ilmoittaa lausuntonaan seuraavaa:

Tavoitteet, strategia ja aikataulu

Esteettömyyssuunnitelman tavoitteet ja strategia ovat periaatteessa hyvät, mutta asetettu tavoiteaikataulu (2011) on epärealistinen.

Suunnitelmassa todetaan, että vasta vuoden 2011 jälkeen mietitään uudelleen painopistealueet ja miten esteettömyystyötä jatketaan. Sosiaaliviraston näkemyksen mukaan on jo nyt syytä tarkoin pohtia, mihin esteettömyystoimenpiteet kohdistetaan ja millä keinoin ne saadaan toteutettua.

Rakennukset

Helsinki kaikille-projekti on tähän saakka keskittynyt pääasiassa ulkoympäristöön. Projektin piiriin kuuluvat myös rakennukset, joihin liittyvää esteettömyystyötä tulisi suunnitelmassa käsitellä esitettyä konkreettisemmin.

Rakennusten esteettömyyteen liittyvät toimenpiteet ovat jääneet hyvin pitkälle rakennuksista vastaavien hallintokuntien vastuulle. Rakennuksiin liittyvät esteettömyysnäkökohdat ovat monilta osin eri hallintokunnille yhteisiä, joten niihin liittyvää selvitystyötä voitaisiin tehdä projektin ohjauksessa eri hallintokuntien yhteistyönä. Tärkeätä olisi saada aikaan rakennuksiin liittyviä esteettömyyskriteereitä, jotka olisivat Suomen rakentamismääräysten (F1 ja G1) ohella toimivia kaupungin omia esteettömyystavoitteita ja -ohjeita.

Sosiaaliviraston hallinnassa olevat rakennukset ovat pääosin kiinteistöviraston tilakeskuksen omistuksessa. Tilakeskus vastaa niiden rakentamis-, korjaus-, kunnossapito- ja huoltotehtävistä, joihin osoitetut määrärahat on budjetoitu kiinteistöviraston tilakes-

kukselle. Näin ollen kiinteistövirasto ja sen ohella rakentamisesta vastaavat organisaatiot ovat rakennusten esteettömyyden suhteen avainasemassa. Sosiaaliviraston tehtävänä on lähinnä rakennuksen käyttöön liittyvien tarpeiden määrittely ja saattaminen omistajahallintokunnan, suunnittelijoiden ja rakentajien tietoon.

Huomattava osa kaupungin palvelutaloista ja -asunnoista sekä muistakin toimipisteistä on kaupungin eri kiinteistöyhtiöiden kiinteistöissä. Kaupungin kiinteistöyhtiöt on myös syytä kytkeä vahvasti projektiin.

Tiedotus ja koulutus

Käyttäjähallintokunnan tulee valmentaa henkilökuntaansa havaitsemaan ja tuomaan esille esteettömyyteen liittyviä puutteita. Tämä edellyttää asiaan liittyvän tiedotuksen ja koulutuksen lisäämistä. Tiedotuksen ja koulutuksen toivotaan tapahtuvan projektin ohjauksessa useamman hallintokunnan yhteistyönä.

Tiedotus- ja koulutustoiminnassa voidaan myös hyödyntää sosiaaliviraston Toimivaa Kotia.

Kohteiden priorisointi

Suunnitelmaluonnoksessa on kiinnitetty erityisesti huomiota vanhusten ja vammaisten toimipisteiden ympäristön esteettömyyteen, mitä sosiaalivirasto pitää hyvänä asiana.

Alueellisessa tarkastelussa on lähtökohtana ollut mm. yli 65-vuotiaiden vanhusten osuus väestöstä. Toimintakyky alkaa heikentä yleensä 75-ikävuoden jälkeen, mistä syystä on tarpeen tarkastella myöskin vanhempien vanhusten eli yli 75- ja yli 85-vuotiaiden määrää alueilla. Tällainen tarkastelu saattaa vaikuttaa alueiden tai kohteiden kiireellisyysjärjestykseen.

Sosiaalivirasto haluaa kiinnitettävän huomiota myös siihen, että valtaosa vanhuksista (myös monet hyvin iäkkäät) asuu omissa kodeissaan normaaleissa asuinympäristöissä. Helsingissä on paitsi vanhusvoittoisia alueita niin myös yksittäisiä asuinkerrostaloja, joiden asukkaista huomattava osa on vanhuksia.

Aluetarkasteluihin on myös syytä liittää tavallisten asuinkerrostalojen väestörakenteen selvittäminen. Asuinkerrostalon vanhusten määrä saattaa olla jopa suurempi kuin yksittäisen vanhusten palveluja antavan toimipisteen.

Vanhainkoteihin ja vanhusten palvelutaloihin mennään nykyisin toimintakyvyn jo huomattavasti heikennyttyä, mistä syystä näissä kohteissa on tärkeitä kiinnittää huomiota itse rakennuksen ja sen pihapiirin esteettömyyteen.

Aluesuunnitelmien työstäminen

Aluekohtainen tarkastelutapa on hyvä. Kohdealueilla on runsaasti sosiaalivirastolta toimipisteitä, joka näyttäisi edellyttävän sosiaaliviraston vahvaa panostusta projektiin. Sosiaalivirasto osallistuu aluesuunnitelmatyöskentelyyn siinä määrin kuin se resurssien puitteissa on mahdollista. Vuoden 2005 alusta sosiaalivirastossa ei ole enää alueellisia sosiaalikeskuksia, joten aluetyöskentelyyn osallistuminen on sosiaalivirastossa suunniteltava uuden organisaation pohjalta. Tätä ollaan virastossa parhaillaan työstämässä.

Kustannukset ja rahoitus

Sosiaalivirastolla ei ole käytettävissään määrärahoja, joilla voitaisiin toteuttaa erillisiä esteettömyysprojekteja. Työ tehdään pääosin integroituna normaaleihin työprosesseihin.

Olisi hyvä, jos suunnitelmassa käsiteltäisiin kustannustietojen lisäksi rahoituksen järjestämistä. Myös kaupungin ulkopuolisen rahoituksen mahdollisuuksia tulee selvittää.

Sosiaaliviraston sitoutuminen projektiin

Suunniteltu esteettömyysstrategia tukee sosiaaliviraston toimintaa. Sosiaalivirasto osallistuu projektin järjestämiin toimenpiteisiin resurssiensa puitteissa ja pyrkii huomioimaan esteettömyysnäkökohdat myöskin omassa toiminnassaan. Sosiaalivirastolle voidaan laatia esteettömyysohjelma, mutta resurssimme sen tekemiseen ovat siinä määrin rajalliset, että odotamme siihen myös projektin panostusta.

Sosiaalivirasto nimeää ensi tilassa uuden edustajan projektin ohjausryhmään (Anne Wasen ei enää kaupungin palveluksessa) sekä sosiaaliviraston uuden organisaation mukaiset yhteyshenkilöt projektiin.

(Lisätietoja antaa suunnittelija Mirja Höysniemi p. 310 43482)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Railla Metsälä
vs. sosiaalijohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kirsi Aarva
vs. hallinto- ja kehittämisjohtaja

Tilahallinto

13.4.2005

RAKENNUSVIRASTO	
SAAP.	18 04. 2005
Siirto	04-263-60

L24

Rakennusvirasto
PL 1500 (Kasarmikatu 21)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Lausuntopyyntö 04-263-60

TERVEYSKESKUKSEN LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ESTEETTÖMYSSUUNNITELMASTA

Terke 2005-720

Terveyskeskus pitää tärkeänä Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmaa ja Helsinki kaikille- projektia. Esteettömän kaupunkiympäristön todetaan suunnitelmassa koostuvan kolmesta eri alueesta: yleisten alueiden, liikenteen ja rakennusten esteettömyydestä (kohta 1.1). Lausunnon kohteena oleva 7.2.2005 päivätty esteettömyyssuunnitelman luonnos painottuu ulkotilojen esteettömyyteen. Esteettömyysstrategiasa määritellään lyhyesti esteettömien rakennusten tavoitteet (3.2). Rakennusten esteettömyyttä tulisi terveyskeskuksen mielestä kuvata tarkemmin.

Liikkumisesteettömyysstrategiaa (suunnitelmassa joskus nimellä liikuntaesteettömyys) koskeva ohjelma on laajentunut toimimisesteettömyyttä koskevaksi ohjelmaksi. Esteettömyyden tavoitteet voivat olla ristiriitaisia eri osapuolten välillä (esim. liikkumisesteiset ja näkövammaiset), joten esitettyjen ratkaisujen perustelut on syytä tuoda esille.

Esteetön ympäristö on ollut terveystoimen hankkeiden eräs tärkeä tavoite. Terveysasemien, sairaaloiden, hammashoitoloiden ja psykiatrian poliklinikoiden suunnittelussa on tarveselvitysvaiheesta lähtien korostettu esteettömän ympäristön merkitystä sekä korjaus- että uudisrakentamishankkeissa. Esteettömyyssuunnitelmassa on terveystoimien tarjoavien toimipaikkojen ympäristöt määritelty erikoistason alueiksi (kohta 3.3). Myös itse toimipaikkojen tulee olla erikoistasona. Peruskorjauskohdeissa tulee ottaa huomioon hankkeen lähtökohdat. Esteettömyyttä ei ole aina mahdollista toteuttaa samantasoisena kaikissa tiloissa.

Tilakeskus on aloittanut toimintansa kiinteistövirastossa vuoden 2005 alussa. Terveyskeskuksen investointien rahoitus, hankkeiden suunnittelu hankesuunnitelmasta toteutussuunnitteluun sekä vastuu hankkeen

rakennuttamisesta, toteutuksesta ja ylläpidosta on nyt tilakeskuksella. Esteettömyysstrategian tavoitteiden hankkeen kaikissa vaiheissa tulee kuulua tilakeskuksen tavoitteisiin (vrt. kohta 5.3).

Esteettömyyssuunnitelman mukaan hallintokunnat laativat toimintaansa varten esteettömyyttä koskevat kriteerit (kohta 4.1). SURAKU-projektin puitteissa laaditut esteettömyyskriteerit ja mallisuunnitelmat koskevat ulkotiloja. Esteettömyyssuunnitelman mukaan rakennuksiin ei puututa, koska rakennukset ovat rakennusluvan alaista rakentamista, jossa noudatetaan maankäyttö- ja rakennuslakia ja asetusta sekä rakentamismääräyskokoelman määräyksiä ja ohjeita (kohta 7.2.3). Uudet F1 ja G1 rakentamismääräykset ja ohjeet tulivat voimaan maaliskuun alussa. Tulkinnoista ja soveltamisesta käytäntöön saadaan lähiaikoina sekä ympäristöministeriön että rakennusvalvontaviraston ohjeet, joita on syytä tarkastella Helsinki kaikille-projektissa.

Esteettömyyssuunnitelman mukaan kunkin hallintokunnan tulee kartoittaa hallinnassaan olevat alueet ja rakennukset niiden esteettömyyden nykytilan selvittämiseksi ja laatia omat toteutusohjelmansa talousarvionsa puitteissa (kohta 5.4). Tässä yhteydessä tarkoitetaan siis myös rakennusten esteettömyyttä. Kiireellisimpänä toimenpiteenä pidetään sosiaaliviraston ja terveystakeskuksen esteettömyysohjelman laatimista (kohta 4.6).

Esteettömyyssuunnitelmassa esitetyt erilliskohteet tulee terveystakeskuksen kohteiden osalta määritellä uudelleen.

Esteettömyyssuunnitelman sisältöä pitäisi myös selkeyttää ja tiivistää.

Lisätietoja antaa projektinjohtaja Tarja Melajärvi, puhelin 31042256, 0503728208.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Riitta Simoila
vs. toimitusjohtaja

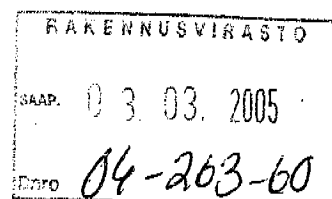
TIEDOKSI

Tilahallinto/Tarja Melajärvi

1.3.2005

Rakennusvirasto
Helsinki kaikille -projekti
PL 1515
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Helsinki kaikille -projektin kirje 10.2.2005

LAUSUNTO RAKENNUSVIRASTON HELSINKI KAIKILLE -
PROJEKTILLE HELSINGIN KAUPUNGIN ESTEETTÖMYSSUUNNI-
TELMAN LUONNOKSESTA

HKR 2004-263/60, Ymk 2005-223/60

Ympäristölautakunta on antanut 31.1.2001 lausunnon kaupunginhallituksen vuonna 2001 hyväksymästä Esteetön Helsinki –liikkumises-
teettömyysstrategiasta, joka on ollut rakennusviraston Helsinki kaikille
–projektin pohjana. Lautakunta on todennut lausunnossaan, että stra-
tegian toteutukseen voitaisiin lisätä myös luontoympäristön esteettö-
män virkistyskäytön edistäminen. Tätä osa-aluetta ei esteettömyys-
suunnitelman luonnoksessa ole kuitenkaan käsitelty.

Alueellisten esteettömyyskartoitusten ja erilaisten jo toteutettujen suun-
nitelmien ja korjaustoimien esittely antaa hyvää tietoa suunnittelijoille ja
toteuttajille. Helsingin onnistuneisiin esimerkkeihin tulisi lisätä kaupun-
gin vuonna 2000 toteuttama Puumerkki –luontopolku Kivinokassa.

Ympäristökeskus toteaa, että esteettömyyden näkökulma tulisi olla mu-
kana kaikessa ympäristön suunnittelussa. Asemakaavoituksella on täs-
sä merkittävä asema, koska sillä luodaan lähtökohdat detaljisuunnitte-
lulle. Kaavojen vaikutusten arviointiin tulisi nykyistä vahvemmin ottaa
mukaan sosiaalisten vaikutusten arviointi, jossa yhtenä näkökulmana
olisi esteettömyys. Kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa voitaisiin
kertoa myös esimerkillisistä asemakaavaratkaisuista.

Kaupunginhallituksen hyväksymän Esteettömyysstrategian tavoitteena
on tehdä Helsingistä liikkumisesteetön vuoteen 2011 mennessä. Vaati-
vaa tavoitetta toteuttavan Esteettömyyssuunnitelman luonnoksessa
pitäydytään osin melko vanhaan lähtöaineistoon, vaikka palveluraken-
teessa ja palvelupisteiden sijoituksessa tapahtuu jatkuvasti suuriakin
muutoksia. Suunnitelmassa tulisi ottaa huomioon myös aluekohtaiset

1.3.2005

arviot väestön ikärakenteen muutoksista, jotta toimenpiteiden priorisointi onnistuisi.

Vaikka ympäristökeskus ei ole Esteettömyyssuunnitelman luonnoksen mukaisia vastuuhallintokuntia, voidaan todeta, että terveellisen, viihtyisän ja turvallisen ympäristön vaatimukset ovat yhteisiä ja kuuluvat myös ympäristötoimen tavoitteisiin. Suunnitelmaa laadittaessa on hyvin oivallettu, miten esteettömyyden parantaminen on osa kestävästä kehityksen erästä ulottuvuutta, sosiaalista kestävyyttä.

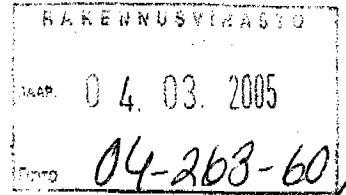
HELSINGIN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖKESKUS

XXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXX

Antti Pönkä
vs ympäristöjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Liisa Autio
vs ympäristötutkimuspäällikkö

04.04.2005

Rakennusvirasto
PI 1500
00099 Helsingin kaupunki

Aihe: Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelma

Helsingin kaupungin esteettömyysstrategian pääpaino on tässä vaiheessa kohdentunut yleisten alueiden, liikenteen ja julkisten rakennusten esteettömyyteen. Strategiatyöhön kuuluu myös edistää toimenpiteitä, joilla yksityisten omistamille ja hallinnoimille rakennuksille ja alueille voidaan lisätä ympäristön esteettömyyttä ja turvallisuutta. Tämän strategia-alueen kehittäminen niiltä osin kuin se kohdentuu asunto-osakeyhtiöihin on Uudenmaan Asuntokiinteistöyhdistyksen erityisen mielenkiinnon kohteena. Tähän mennessä SuRaKu-projektissa kehitetyt julkisten piha- ja viheralueiden suunnitteluun tarkoitettuja ohjeistuksia voidaan hyödyntää taloyhtiöitten tonttialueilla.

Alueellisten esteettömyyssuunnitelmien laadinta on esitetty tapahtuvaksi tarvepohjaisesti. Alueilla, missä asukkaiden ikärakenne on vanhusväestöprosentteina korkea, taloyhtiöllä omat intressinsä seurata esteettömyyssuunnitelman suomia mahdollisuuksia omien kiinteistöjensä kohdilla.

Esteettömyyssuunnitelmassa on ollut alun perin kolme tavoitetasoa. On ollut perusteltua lähteä tavoitteiden asettelussa kaksitasoiselle linjalle eli erikoistaso ja perustaso ovat riittävät luokitusmäärä. Erityistason alueilla edellytetään esteetöntä kaikkina vuodenaikoina ja muuttuvissa sääolosuhteissa. Talviolosuhteissa tämä edellyttää tavanomaista tiheämpiä puhdistuskertoja. Kun taloyhtiö sijaitsee erityistason alueella ja jalkakäytävän hoito on mahdollisesti kiinteistön vastuulla, tietää tason ylläpito erityisjärjestelyitä ja siten myös kustannuksia. Esteettömyyssuunnitelman edetessä toteutusvaiheeseen on syytä tarkastella tämän tyyppiset kysymykset uudelleen ja pyrkiä suunnitelmassa mainittuun tavoitteeseen, että kunnossapito voidaan hoitaa pääosin vakiotyypisesti ja kohtuullisin lisätöin ja lisäkustannuksin.

UUDENMAAN ASUNTOKIINTEISTÖYHDISTYS

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Martti Mäkinen neuvontainsinööri

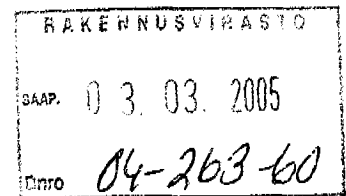

LAUSUNTO

3.3.2005

1(2)

Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto/ Helsinki kaikille -projekti

HELSINGIN KAUPUNGIN ESTEETTÖMYSSUUNNITELMALUONNOS 7.2.2005

Helsingin kaupungin Helsinki kaikille -projekti on pyytänyt Helsingin kauppakamarin lausuntoa esteettömyyssuunnitelmaluonnoksesta 7.2.2005. Kauppakamari esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. Esteettömyyssuunnitelman periaatteet

Esteettömyyssuunnitelmaluonnos perustuu kaupunginhallituksen hyväksymään liikuntaesteettömyysstrategiaan, jonka tavoitteena on tehdä Helsingistä liikkumisesteetön vuoteen 2011 mennessä mm. rakentamalla ja korjaamalla kaupungin yleiset alueet ja rakennukset esteettömiksi ja turvallisiksi kaikille ihmisille. Lisäksi tavoitteena on vaikuttaa yksityiseen elinkeinoelämään niin, että esteettömyys saavutetaan.

Kauppakamari pitää esteettömyyshanketta periaatteessa hyvänä ja myös elinkeinoelämää palvelevana. Esteettömyyssuunnitelman jatkovalmistelussa ja toteutusvaiheessa tulee kuitenkin huolehtia siitä, että elinkeinoelämän asema tärkeänä toimijana kaupungissa otetaan riittävästi huomioon.

Suunnitelmaluonnoksessa korostetaan useassa kohdassa yhteistyötä eri osapuolten – myös elinkeinoelämän – kanssa. Kauppakamari pitääkin tärkeänä, että myös yksityiset kiinteistöjen omistajat, yritykset ja elinkeinonharjoittajat otetaan mukaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa alueellisia esteettömyyssuunnitelmia laadittaessa.

2. Esteettömyyssuunnitelma ja toimenpiteet

Esteettömyyssuunnitelma on koko kaupunkia koskeva suunnitelma, jossa arvioidaan nykytilanne sekä määritellään yleiset esteettömyyskriteerit ja tarve- ja aluekohtaiset periaatteet toteutuksen priorisoimiseksi.

Vaikka suunnitelmaluonnoksessa mainitaankin myös elinkeinoelämän tarpeet, näyttää se kuitenkin lähes yksinomaan painottuvan yksittäisen henkilön esteettömän liikkumisen varmistamiseen.

Yksittäisen henkilön liikkumista helpottavat ratkaisut edistävät usein myös elinkeinotoimintaa, mutta esteettömyyttä suunniteltaessa ja toteutettaessa tulee muistaa myös nimenomaan yritystoiminnan näkökulma. Esimerkiksi ohimennen mainittu tavoite huoltoliikenteen sujuvuudesta on yksi keskeisimpiä esteettömän liikkumisen kriteerejä kaupungissa toimiville yrityksille. Huoltoliikenteen sujuvuuden parantamisella on positiivisia vaikutuksia myös yksittäisen henkilön esteettömään liikkumiseen.

Kauppakamari korostaa, että alueellisten esteettömyyssuunnitelmien ja hallintokunta-kohtaisten toteutusohjelmien tulee olla yksityisiin yrityksiin ja kiinteistönomistajiin nähden selkeästi vain ohjeellisia. Mahdollisimman esteettömän liikkumisen järjestäminen on myös elinkeinoelämän etu. Esteettömyyden toteuttaminen voi yksittäistapauksissa kuitenkin tulla kohtuuttoman kalliiksi saavutettavaan hyötyyn nähden, ja näin ollen ratkaisuväliltä kustannusvaikutuksiltaan lainsäädännön edellyttämän tason ylittävien parannusten toteuttamisesta on säilytettävä yrityksellä.

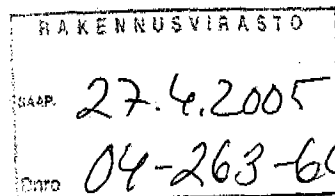
HELSINGIN KAUPPAKAMARI

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Heikki J. Perälä
toimitusjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

✓ Tiina Pasuri
asiamies

Projektipäällikkö Pirjo Tujula
Helsinki kaikille –projekti
Rakennusvirasto
PL 1515
00099 Helsingin kaupunki

HELSINKI KAIKILLE -PROJEKTILLE

PYYDETTY HELSINGIN VANHUSNEUVOSTON LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ESTEETTÖMYSSUUNNITELMAN LUONNOKSESTA

TAUSTAA

Helsingin kaupunginhallitus hyväksyi 15.10.2001 kaupungin liikkumisesteettömyysstrategiaa koskevan ohjelman vuosille 2001 – 2010. Tällöin päätettiin myös perustaa rakennusvirastoon ajalle 1.1.2002 – 31.12.2011 Esteetön Helsinki-projekti (nykyisin Helsinki kaikille –projekti), jonka vastuulla on ohjelman toimeenpano, koordinointi, tiedottaminen, raportointi ja laadunvarmistus.

Helsinki kaikille –projekti valmistelee parhaillaan Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmaa, jonka tavoitteena on ohjata ja koordinoida kaupungin eri hallintokuntien esteettömyyteen tähtääviä käytännön toimenpiteitä vuosina 2005 – 2010. Suunnitelmaa on luonnosvaiheessa esitelty Helsinki kaikille –projektin ohjausryhmässä, missä ovat edustettuna kaikki Helsingin hallintokunnat ja keskeisten vammaisjärjestöjen edustajat sekä vanhusneuvosto.

Esteettömyyssuunnitelman luonnos (versio 7.2.2005) on lähetetty laajalle lausuntokierrokselle kaupungin virastoihin sekä kaupungin ulkopuolisille tahoille (esim. Suomen kuntaliitto, Uudenmaan asuntokiinteistöyhdistys, Kuulonhuoltoliitto ja Helsingin kauppakamari). Helsingin vanhusneuvostolta on pyydetty suunnitelmasta lausunto 30.4.2005 mennessä.

LAUSUNTO

Vanhusneuvosto käsitteli kokouksessaan 21.4.2005 luonnosta Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmaksi. Sitä oli esittelemässä neuvostolle ryhmäpäällikkö Jari Mäkyne SITO-Konsultit Oy:stä. Vanhusneuvosto valtuutti varapuheenjohtaja Antti Henrikssonin laatimaan käydyn keskustelun perusteella lausunnon esteettömyyssuunnitelmasta.

Vanhusneuvosto toteaa esteettömyyssuunnitelmasta lausuntonaan seuraavaa:

- 1) Esitetyt periaatteet, joiden pohjalta suunnitelmaa lähdetään toteuttamaan ovat ikäihmisten näkökulmasta oikeat.
- 2) Lähtökohdaksi suunnittelu- ja toteutustyössä on otettu kolme toisiaan täydentävää osaa. Kaksi ensimmäistä osaa: kaupungin esteettömyyssuunnitelma ja alueellinen esteettömyyssuunnitelma ovat toteutuskelpoisia. Hallintokunta kohtainen toteutussuunnitelma taas, mikäli se perustuu hallintokunnan itsenäiseen budjettiin, voi aiheuttaa joillakin alueilla ongelmallisen tilanteen. On mahdollista, että yhteisten suunnitelmien toteuttaminen jää vaillinaiseksi, jos yksi hallintokunta ei pysty rahoittamaan omaa osuuttaan. Tilanne on mahdollinen esimerkiksi silloin jos hallintokunta ei saa budjettiesitystään valtuustossa läpi.
- 3) Esteettömyyden kehittämisalueet ja erilliskohteet v. 2005 – 2010 vastaavat tämän päivän tarpeita. Pilottialueiden kokemukset antavat vuoden kuluttua mahdollisuuden niiden uudelleen arvioimiseen.
- 4) Koska kaikkia erityyppisiä palveluja on lukuisia, on oikein, että erikoistasoa vaativia toimintoja on priorisoitu:
 - vanhus- ja vammaisasumisen sekä muita vanhus- ja vammaispalveluja tarjoavien toimipaikkojen ympäristöt,
 - sosiaali- ja terveyspalvelujen toimipaikkojen ympäristöt,
 - julkisen liikenteen terminaalit, joka kuitenkin tulisi laajentaa koskemaan koko julkisen liikenteen palveluja.
- 5) Korjausrakentamisessa tulee ottaa erityisesti huomioon työmaaikaiset liikennejärjestelyt, jotka tulisi ennakkoon tiedottaa asukkaille.
- 6) Kulkureittejä suunniteltaessa erityistä huomiota tulee kiinnittää kaltevien reittien minimoimiseen ja tukikaiteiden rakentamiseen.
- 7) Esteettömyys edellyttää kunnossapidon uudenlaista ajattelua. Talviaikana bussipysäkkien, kaltevien kulkuteiden puhdistus ja hiekoitus tulee suunnitelmassa aikatauluttaa niin, että ne suoritetaan määräaikaan mennessä (esim. klo 9.00 mennessä). Mikäli näin ei tapahdu, määrätään asianomaiselle hallintokunnalle sanktio laiminlyönnistä.
- 8) Suunnitelmien toteutuksen valvontaan tulisi luoda järjestelmä, johon voisivat osallistua alueiden asukkaat ja järjestöt.
- 9) Helsinki kaikille –projekti vastaa esteettömyydestä koko kaupungin laajuudessa. Työn onnistumisen kannalta olisi toivottavaa, että alueen asukkaat, eläkeläis- ja muut järjestöt otettaisiin entistä tiiviimmin mukaan jo suunnitteluvaiheessa.

- 10) Esteettömään liikkumiseen kuuluu myös turvallisuus, joka ikäihmisten kohdalla on tärkeää. Tällöin tulisi huomioida katujen ja pihojen valaistus sekä reittien turvallisuus (ei sijoiteta ns. epäsosiaalisten henkilöiden koontumispaikkoihin).
- 11) Tulee varmistaa, että hoitopaikkojen ja terveysasemien lähellä on riittävästi autopaikkoja saattajille ja potilaille.
- 12) Talvikunnossapidettävät kevyen liikenteen reitit on mietittävä uudelleen.
- 13) Esteettömyyssuunnitelma käsittelee liikkumisen esteettömyyteen liittyviä kysymyksiä. Suunnittelussa tulisi ottaa huomioon myös henkisen esteettömyyden edistäminen.

Helsingissä 27.4.2005

Vanhusneuvoston puolesta

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

✓
Antti Henriksson
Vanhusneuvoston varapuheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Hanna-Leena Nuutinen
Vanhusneuvoston sihteeri

Jakelu: Projektipäällikkö Pirjo Tujula, Helsinki kaikille -projekti

Tiedoksi: Vanhusneuvoston jäsenet

RAKENNUSLUPA
SIAP. 06.04.2005
Dnro 04-263-60
Kopio Turhalle 6.4.05 LHK

Lausunto Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmasta

Helsingin seurakuntayhtymä esittää lähettämästänne esteettömyyssuunnitelmasta lausuntoon seuraavaa:

Helsingin kaupungin esteettömyysstrategiaan perustuvalla esteettömyyssuunnitelmalla on tärkeä merkitys edistettäessä esteettömyyttä yleisillä alueilla, julkisissa rakennuksissa ja liikenteessä. Se sisältää toimenpiteitä sekä ohjeistuksen, joilla voidaan saavuttaa liikumisesteetön Helsinki.

Helsingin seurakuntayhtymä on teettänyt vuonna 1999 kaikkiaan 30 kirkkoa koskevan selvityksen liikkumisesteettömyydestä ja opastuksesta, jolla haluttiin edistää vammaisten ihmisten omatoimista pääsyä ja liikkumista kyseisissä tiloissa. Selvityksessä olevat näkökohdat ja parannusehdotukset on otettu kyseisiä kirkkoja koskevissa korjaushankkeissa huomioon.

Nyt lausunnon kohteena olevan suunnitelman käytännön toimenpiteiden myötä turvataan kaupunkilaisille entistä paremmat mahdollisuudet saavuttaa myös seurakuntayhtymän rakennukset, puistoalueet ja hautausmaat.

Helsingin seurakuntayhtymä puoltaa Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmaa ja siinä esitettyjä toimenpiteitä.

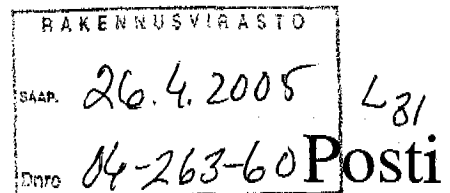
Helsinki 4.4.2005

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

 Jari Reppö
toimistoarkkitehti

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Riitta Korhonen
johtava diakoniasihtööri

Saapunut posti: Lausunto: Helsinki kaikille -projekti

Lähettäjä: Ari.Kurppa@invalidiliitto.fi
Vastaanottaja: Tujula Pirjo HKI/HKR
Lähetetty: 26.4.2005 15:41

Helsinki kaikille -projekti

Lausunto

Helsinki kaikille - raporttiluonnos on huolellisesti laadittu ja perusteellinen. Tekstiin on pujahtanut muutama pikku kirjoitusvirhe joihin en tässä puutu.

On kuitenkin syytä tarkentaa ja lisätä muutamia asioita.

Liikuntaesteinen -termi on virheellisesti jossain kohdin tekstissä. Olisi suotavaa käyttää termiparia liikkumis- ja toimimisesteiset henkilöt.

Helsingin kaupungin eri virastojen ja Helsingin alueella toimivien vammaisjärjestöjen yhteistyöelin on Helsingin vammaisneuvosto. Jatkossa on tarpeen saada aikaan tiiviimpi yhteistyö Helsinki kaikille -projektin ja vammaisneuvoston välille. Tähän antaa hyvät mahdollisuudet projektipäällikkö Pirjo Tujulan jäsenyys vammaisneuvostossa Rakennusviraston edustajana. Vammaisneuvosto on perustanut esteettömyystyöryhmän, jonka puheenjohtajaksi on valittu Pirjo Tujula. Työryhmän kautta on mahdollista saada vammaisneuvoston asiantuntemus tehokkaasti hyödyttämään Helsinki kaikille -projektiä jatkossa. Vammaisneuvostossa ovat vammaisjärjestöjen ja virastojen lisäksi edustettuina poliittiset puolueet.

Vammaisneuvostossa ovat edustettuina tällä hetkellä myös kuurot henkilöt. Virastojen tulisi palvella myös heitä ja toivottavaa olisi, että virastoissa olisi viittomakieltä taitavia työntekijöitä. Viittomakielen osaamisesta tulisi maksaa lisäpalkkaa.

Olisi tärkeää, että liikkumisesteet kartoitettaisiin kaikilla Helsingin niemien merenrantaa kulkevilla kävelyteillä. Näitä reittejä käyttävät kaikki kaupunkilaiset vapaa-aikanaan ja niiden esteettömyys on ensiarvoisen tärkeää. Kaivopuiston kärjessä kulkee muurin alapuolella rantakallioiden yli asfaltoitu polku, joka loppuu kallioon ja kivenlohkareisiin siten, ettei sitä pysty kulkemaan lastenvaunujen tai pyörätuolin kanssa. Polkua ei olisi pitänyt lainkaan rakentaa, jos kallio olisi haluttu kunnolla suojella, tällaisenaan se on torso ja huonosti näkevän ihmisen kannalta erittäin vaarallinen. En tiedä voisiko sille tehdä jotakin.

Monessa paikassa Helsingin niemellä on alueita joiden pintamateriaali ei sovellu liikkumiseen ilman hankaluuksia. Näitä esimerkkejä on paitsi historiallisissa myös melko uusissa kohteissa. Kampin torin, Katajanokan terminaalin edustan sekä Kiasman edustan kiveykset ovat niin epätasaiset ettei niiden ylittäminen ole mahdollista ilman suuria hankaluuksia pyörätuolilla tai rollaattorilla. Myös lastenvaunut tai -rattaat tärisevät pahasti. Katajanokalla matkalaukkujen vetäminen epätasaisista kiveystä pitkin on raskasta ja epämiellyttävää. Esimerkiksi Kiasmaan ei ole helppo kävellä korkokengillä ja kävellessä voi nilkka nyrjähtää.

Myös historiallisten torien, aukioiden ja jalkakäytävien pinnan tasaisuutta pitäisi parantaa. Epätasaiselle "kentälle" tulisi tehdä tasaiset luistamattomat kulkuväylät vaikka muu alue jäisikin ulkonäkösysteistä ennalleen. Esimerkkejä vanhoista ympäristöistä ovat Senaatintori, Kauppatori ja Tempeliaukion kirkon edusta. Näiden korjaaminen vaatii taitoa ja esteettömyyden tarpeellisuuden ymmärtämistä. Pyöräilijöiden kannalta asia on melko hyvin mennyt perille, koska tulee kaikkien muiden kadulla liikkujien kuten vammaisten, vanhusten, lastenvaunuja työntävien ja

matkalaukkua tai pyörällistä ostoskassia vetävien vuoro?

Helsinki kaikille - projektissa tulisi seurata EU:n komission ja parlamentin toimintaa esteettömän suunnittelun ja rakentamisen edistämiseksi EU:n alueella.

Helsingissä 26.4.2005

Maija Könkkölä

Maija Könkkölä
Arkkitehti
Helsingin vammaisneuvoston pj.

Invalidiliitto ry/VYP
Kumpulantie 1 A
00520 Helsinki

Helsingin kaupungin rakennusvirasto
PL 1500
00099 Helsingin kaupunki

Lausuntopyyntö 26.4.2005

HELSINGIN KAUPUNGIN ESTEETTÖMYSSUUNNITELMA, LUONNOS 7.2.2005

Invalidiliitto ry:n lausunto Helsingin rakennusviraston luonnoksesta ”Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelma, 7.2.2005.”

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmaluonnoksessa ymmärretään kasvavan esteettömyyden tarve ja tärkeys tulevaisuudessa, kun vanhusten määrä tulee kasvamaan yhä lisääntyvässä määrin. Suunnitelmassa otetaan esteettömyys laaja-alaisesti huomioon rakennuksissa, liikkumisessa, yleisillä alueilla sekä lisäksi huomioidaan yksityiset rakennukset ja alueet. Suunnitelma on tehty huolellisesti ja ammattitaidolla, olisi toivottavaa että sen sisältämät toimenpiteet toteutuvat yhteisessä ympäristössämme.

Suunnitelman periaatteet kokonaisuuksista, kulkureiteistä, käyttäjäkeskeisyydestä, yhteistyön merkityksestä hallintokuntien ja järjestöjen kanssa sekä liikkumisen esteettömyyden strategian ottamiseksi osaksi hallintokuntien talous- ja toimintasuunnitelmia ovat kannatettavia ajatuksia.

Suunnitelma on hyvin yksityiskohtainen ja laaja, asiaan perehtymättömillä saattaa tulla vaikeuksia omaksua suunnitelman keskeisiä kohtia. **Siksi alkupuolelle kaivattaisiin noin sivun pituista tiivistelmää, josta selviäisi suunnitelman keskeiset tavoitteet ja johtopäätökset.**

Suunnitelman alussa kerrotaan perusteellisesti esteettömyyden taustoista Helsingissä ja mitä on jo tehty, jolloin nykyinen toiminta niveltyy aiemmin tehtyyn. Esteettömyyttä koskevat maankäyttö- ja rakennuslain ja -asetuksen kohdat on mainittu suunnitelmassa ja näin muistutetaan siitä, että myös laki velvoittaa ottamaan esteettömyyden huomioon. **Tämän lisäksi voitaisiin mainita myös Suomen rakentamismääräyskokoelman osiot F1 ja G1, joissa on yksityiskohtaisempia määräyksiä esteettömästä rakentamisesta.**

Suunnitelmassa keskitytään rakennusten, liikkumisen ja yleisten alueiden esteettömyyteen. Stakesin vuonna 2003 julkaiseman Asumispalveluiden laatusuosituksen periaatteiden mukaisesti voitaisiin lisäksi mainita yleisten, yhteiskunnallisten palveluiden saatavuuden tärkeys sekä erityisten, henkilökohtaisten palveluiden täydentävä vaikutus vanhusten ja vammaisten elämisen saattamiseksi tasavertaiseksi muiden kanssa. Nämä periaatteet voitaisiin mainita alkupuolella kerrottaessa esteettömyyden laaja-alaisuudesta sekä lisäksi Sosiaali- ja terveystieteiden osiolla osiossa Toteuttavat hallintokunnat.

Kaikki uudisrakentaminen tulee olla esteetöntä, kuten suunnitelmassa todetaan. Kaikkien uusien alueiden (Pasila, Jätkäsaari jne.) suunnitelmien periaatteisiin kuuluu esteettömyys. Tämä ei pelkästään riitä, koska rakennuskanta uudistuu hitaasti, vain noin 1.3 % vuosittain. Siksi on kiinnitettävä huomiota myös korjausrakentamiseen, kuten Esteettömyysstrategian toteutuksen periaatteissa näin mainitaankin. Taloudellisten resurssien rajallisuuden takia on korjaustoimenpiteitä kohdennettava, tämä on suunnitelmassa mainittu. Esteettömyyteen liittyvien lakien, määräysten ja periaatteiden toteutumista käytännössä vastaa hyvin pitkälti rakennusvalvontavirasto, jonka roolia on aivan oikein korostettukin useassa kohdin.

Suunnitelmassa puhutaan yleisesti termillä "hallintokunta", mutta kohdassa 5.3 siirrytään käyttämään termiä "virastokohtainen." Tämä saattaa sekoittaa suunnitelman lukijoita, ellei termin vaihdoksella ole pätevää syytä. Suunnitelmassa mainitaan opiskelijoiden tekemä esteettömyyskartoitustyö. Tällä tavoin saadaan lyhyessä ajassa paljon kartoitustuloksia, mutta samalla on muistettava opiskelijoiden perusteellinen perehdyttäminen esteettömyyden kriteereihin. Näin varmistetaan kartoitusten keskinäinen vertailukelpoisuus sekä yleinen laadukkuus. Tässä kohden voitaisiin myös pohtia tarvetta kartoitusten tekemiseen käyttäjäryhmien kanssa.

Suunnitelmassa todetaan aivan oikein kaavoituksen tärkeys esteettömyyden saavuttamiselle. Hankaliin maasto-olosuhteisiin myöhemmin tehdyt esteettömyystoimenpiteet ovat kalliimpia ja lopputulokset kuitenkin huonompia kuin jos esteettömyys otetaan jo kaavoitusvaiheessa huomioon. **Suunnitelmassa voitaisiin mainita kaavoitukseen liittyvien kuulemistilaisuuksien pitäminen esteettömissä kohteissa sekä suunnitelmien selittäminen kansalaisille selkeästi ja välttäen ammattitermien käyttöä.**

Suunnitelmassa todetaan kaupungin tilakeskuksen tärkeä rooli kaupungin kiinteistöjen esteettömyyden huomioimisessa. **Suunnitelmassa olisi myös huolehdittava tilakeskuksen keskeisten henkilöiden esteettömyystietoisuuden tasosta, tarvittaessa myös koulutustoimenpitein.** Myös muiden hallintokuntien olisi voitava saada esimerkiksi konsultointiapua Helsinki kaikille – projektilta tai muualta heidän valmistellessa toteutusohjelmia ja –suunnitelmia. Näin varmistettaisiin esteettömyysperiaatteiden yhdenmukaisuus ja ymmärtäminen hallintokuntien sisällä. Suunnitelmasta ei käy ilmi, onko esteettömyydestä vastaavat henkilöt tai ryhmät jo nimetty hallintokuntien sisälle. Tämä vaikuttaisi toimivalta keinolta viedä esteettömyysasioita eteenpäin. Suunnitelmassa voisi olla maininta näiden henkilöiden tai ryhmien yhteisistä koulutus- tai neuvottelupäivistä tms. joilla varmistettaisiin esteettömyystiedon lisääntyminen ja esteettömyysperiaatteiden samankaltaisuus.

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmaluonnos vaikuttaa huolella tehdyiltä ja perusteelliselta. Helsinki kaikille – projektille myönnetty pitkä toiminta-aika kertoo kaupungin halusta panostaa aidosti esteettömyyden edistämiseen kaupungissamme. Esteettömyyssuunnitelmassa voisi lopussa olla pohdintaa tai valmis esitys esteettömyystyön jatkamisesta Helsinki kaikille – projektin jälkeen.

Asiantuntijana
Esteettömyysasiamies Harri Leivo
harri.leivo@invalidiliitto.fi

INVALIDILIITTO RY

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Raimo Lindberg
Toimitusjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Marja Pihmä
Järjestöpäällikkö

INVALIDILIITTO ry
Kumpulantie 1 A
00520 HELSINKI
puh (09) 613 191
fax (09) 146 1443
www.invalidiliitto.fi

INVALIDFÖRBUNDET rf
Gumtåktsvägen 1 A
FIN-00520 HELSINGFORS Finland
tel +358 9 613 191
fax +358 9 146 1443
www.invalidiliitto.fi

INVALIDILIITTO ry
National Association of the Disabled in Finland
Kumpulantie 1 A
FIN-00520 HELSINKI Finland
phone +358 9 613 191 fax +358 9 146 1443
www.invalidiliitto.fi

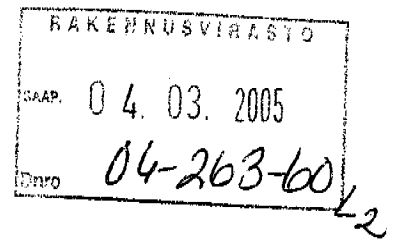
3.3.2005

Jr 030305 145019

Helsingin kaupunki

Rakennusvirasto

Pirjo Tujula

Viite: Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelma / luonnos 7.2.2005

Asia: **LAUSUNTO**

Sivulla 16 todetaan, että *Esteettömyyden toteuttaminen edellyttää kaupungin toiminnan analysointia mahdollisimman laajasta näkökulmasta.*

Kuitenkin lausunnolla ollut Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelma, luonnos 7.2.2005, rajautui suppeasti lähes yksinomaan liikkumisesteettömyyteen. (Esimerkiksi sivulla 15 mainitaan sana "liikkumisesteettömyys" 10 kertaa.)

Haluttaessa viedä esteettömyysasiaa eteenpäin, termin "liikkumisesteettömyys" käyttäminen rajaa periaatteessa kaikki muut esteettömyyden lajit pois. Samalla markkinoidaan aatetta, että liikkumisen esteet poistamalla ovat asiat kunnossa. Jo pelkästään "liikkumisesteettömyys" –termin korvaaminen "toimimiseesteettömyys" –termillä saadaan käsitteelle laajempi merkitys – sulkematta pois liikkumisesteettömyyttä.

Esteettömyys on paljon muutakin kuin liikkumisen esteettömyyttä. Kuulovammaiset muodostavat ryhmän, jolle varsinainen liikkuminen ei ole mikään ongelma. Esteet tulevat tiedon saannissa.

Suunniteltaessa toimimisympäristöä kuulovammaisille, on äänimaailma ja siihen liittyvät tekijät erittäin tärkeitä. Kuulon alenemisen myötä myös häiriöäänien ja melun häiritsevyys lisääntyy ja heikentää puhutussa muodossa olevan informaation vastaanottamista.

Esimerkiksi palvelutilanteessa on huonossa kuunteluympäristössä vaikea saada selvää virkailijan puheesta.

Helsinki kaikille –projekti suuntautuu paljolti ulkotiloihin, joissa kuunteluolosuhteiden saaminen hyväksi tai edes siedettäväksi on usein vaikeaa tai jopa mahdotonta. Ohjelmassa on kuitenkin mukana myös liikenneterminaaleja ja muita julkisia tiloja, joissa kuuleminen on tärkeää – myös kuulovammaisille.

3.3.2005

Jr 030305 145019

Esitämme, että esteettömyyssuunnitelmassa sana "liikkumisesteetön" korvataan sanalla "esteetön".

Lisäksi esitämme, että suunnitelman alkuun lisätään selvitys, miten erilaiset rajoitteet – liikkumisen rajoitteet, kuulovamma, näkövamma, hengityssairaudet yms. – vaikuttavat erilaisissa toiminnoissa ja miten näiden aiheuttamaa haittaa voidaan lieventää.

Opetusministeriön vuonna 2004 ilmestyneessä julkaisussa "Taide tarjolle, kulttuuri kaikille" on sivulta 11 alkaen esitetty esteettömyyden / saavutettavuuden eri osa-alueita.

XXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXX

Jukka Rasa

Kuulonhuoltoliitto ry

suunnittelija, arkkitehti
jukka.rasa@kuulonhuoltoliitto.fi
0400 646 587

27.4.2005

RAKENNUSVIRASTO	
SAAP.	02.05.2005
Dnro	04-263-60

L2

Helsingin kaupunki
Helsinki kaikille -projekti/Pirjo Tujula
PL 1515
00099 Helsingin kaupunki

Lausuntopyyntö 2004-263-60/10.2.2005

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ESTEETTÖMYYS- SUUNNITELMALUONNOKSEEN

Näkövammaisten Keskusliitto ry kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmaluonnoksen osalta.

Näkövammaisten Keskusliitto ry haluaa kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

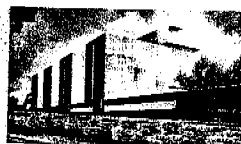
Yleistä

Helsinki kaikille - esteettömyysprojekti kattaa hyvin laajan alueen ja useita toimintoja. Tiedonhankinta, yhteydenpito ja tiedotuksen koordinointi eri hallintokuntien ja virastojen välillä vaatii jo sinänsä merkittävät henkilöstöresurssit, kun siihen lisätään vielä erilaisten henkilöstöryhmien kattava koulutus ja kehitystyön seuranta, on erittäin tärkeää, että riittävästä henkilöstöresursseista huolehditaan.

Esteettömyyskriteerien ja ohjekorttien aikaansaaminen oli edistysaskel. Ongelmana on ohjeiden toteutumisen valvonta rakentamisen jokaisella tasolla. On huolehdittava, että eri virastot ja laitokset ottavat ne työkaluikseen ja olisi kartoitettava onko niillä mahdollisesti muita toimivia arviointi- tai suunnittelulistauksia käytössä. SuRaKu - ohjeita tulee päivittää ja huoltaa sen mukaan kuin kokemusta karttuu. SuRaKu - kriteerit ja ohjekortit on otettava säännölliseen käyttöön.

2.3. Esteettömyystiedon keruu

Karttapohjainen kysely tulee toivottavasti toimimaan tehokkaana työvälineenä ympäristön esteettömyyden kehittämisessä. Onkin huolehdittava, että se

saadaan toimimaan siten, että menetelmä on saavutettavissa kaupungin sivuilta myös näkövammaisille henkilöille ja käytettävissä Atk - apuvälineiden avulla. Lisäksi karttapohjista tulisi helposti pystyä työstämään näkövammaisille yksinkertaisia kohokarttoja

3.2. Esteettömyyden käsite

Edelleen esteettömyys usein käsitetään koskemaan pelkästään liikuntarajoitteisten henkilöiden ongelmia. On tärkeää, että kaikessa toiminnassa ja ohjeistuksessa huomioidaan kaikki erityisryhmät ja tarvittaessa erityistarpeet kirjataan ylös omina ohjeinaan. Vaikka termi "Liikkumisesteetön" tarkoittaa kaikkia erityisryhmiä, niin esimerkiksi ohjeita laadittaessa on otettava huomioon myös orientaatio-ongelmat, tilojen hahmotettavuus, vaarallisten paikkojen merkitseminen siten, että niiden havaitseminen on mahdollista sekä heikkonäköisille että sokeille esim. väri- ja tuntokonstrastien käyttäminen, hyvä valaistus, hyvien kuunteluolosuhteiden sekä saavutettavan tiedonvälityksen avulla.

3.3. Erikoistaso

Listaus on hyvä, mutta siihen on lisättävä myös kauppakeskukset ja niihin johtavat reitit.

3.4.2. Rakentamistaloudellinen priorisointi

Kun esteettömyysvaatimukset sisällytetään kytkettäväksi jo suunnitteluprosessiin, tulisi huolehtia siitä, että asiaa ei voi kuitata maininnalla, että esteettömyys on huomioitu. Esteettömyyden yksilöity toteuttamissuunnitelma tulee näkyä jo suunnitelmavaiheessa.

4.2. Esteettömyyden kehittämisalueet ja erilliskohteet vuosina 2005 - 2010

Alueprojektien käynnistys on suunniteltu tehtäväksi esteettömyyskartoituksella opiskelijatyönä. Tällainen kartoitus vaatii perehtymistä erityisryhmien toiminnallisiin rajoitteisiin. Ns. tavallisen opiskelijan perehdyttäminen näin vaativiin tehtäviin ei mielestämme ole mahdollista. Olisi kartoitettava, löytyisikö tehtävään opiskelija, jolla olisi esteettömyyskysymyksistä omakohtaisia kokemuksia.

4.3.1. Eteläisten kaupunginosien aluesuunnitelma/liikekeskusta

Kampin alue on suunniteltu esteettömäksi, rakentamisen aikana on tehty tuotekehitystä ja useita siellä toteutettavia ratkaisuja tullaan mahdollisesti käyttämään muussa julkisessa rakentamisessa. Olisi laadittava suunnitelma siitä, miten hyviksi havaitut ratkaisut saadaan dokumentoitua, jotta ratkaisumalleja voidaan hyödyntää muuallakin. Toimimattomien ratkaisujen osalta on varmistettava, ettei tehtyjä virheitä toisteta.

Ydinkeskustan eteläpuolella sijaitsevalle kehittämisalueelle voisi nimetä erilliskohteeksi Svenska skolan för synskadade, joka sijaitsee osoitteessa Edelfeltintie 13.

4.5. Kehittämisaalueet vuosille 2008 - 2010

On tärkeää huomioida, että Hakaniemen pohjoispuolella liikkuu normaalia enemmän näkövammaisia henkilöitä, koska Pengerkatu 11:ssä sijaitsee sokeain talo, jossa asuntojen lisäksi on myös näkövammaisille tarkoitettuja kerhotiloja sekä Hämeentie 9:ssä sijaitsee Aktivo-laitos, missä työskentelee näkövammaisia henkilöitä. Samoin Pasilan asema on tärkeä kehittämisalue, koska sieltä on myös suora bussiyhteys Itäkeskukseen, joten useat näkövammaiset henkilöt vaihtavat kulkuvälinettä Pasilassa matkallaan palvelu- ja toimintakeskus liirikseen.

4.6. Erilliskohteiden parantaminen

Ruoholahden metroasema on myös tärkeä kehittämiskohde, koska sieltäkin on nopea yhteys tultaessa Espoosta liirikseen, joten siellä vaihdetaan liikennevälineestä toiseen. Kokonaisuudessaan Helsingin metroasemat tulee kartoittaa, kehittää yhteneväisiksi, esteettömiksi ja turvallisiksi viimeistään vuoteen 2010 mennessä. Tärkeimmät ja kiireellisimmät asemat ovat: Itäkeskus, Sörnäinen, Rautatieasema, Kamppi ja Ruoholahti.

5.7. Kunnossapito

Etenkin talvihoidossa tulee kehittää vaihtoehtoisia kunnossapitotoimenpiteitä, jotta esteettömyyden erityisratkaisut olisivat myös talviolosuhteissa mahdollisimman toimivia.

7.2.1. Kaava-suunnittelu/katujen esteettömyys

Kiertoliittymät yleistyvät enenevässä määrin, ne kehittyvät autoliikenteen ehdoilla ja jalankulkijat joutuvat hahmottamaan liikennettä entuudestaan poikkeavalla tavalla. Erityisen vaaratekijän aiheuttavat liittymästä poistuvat autot, joiden kuljettajat tarkkailevat enemmän autoliikennettä kuin jalankulkijoita. Näkövammaiset jalankulkijat joutuvat uuteen tilanteeseen, koska normaalit risteysäännet katoavat eikä liikenteestä voi tehdä päätelmiä turvalliseen ylityshetkeen. On tärkeää aloittaa jalankulkijoita huomioivan ja turvallisen kiertoliittymäratkaisun kehittäminen.

7.2.2. Katu- ja viheralueiden rakentaminen

Erityistä huomiota on kiinnitettävä suunnittelun, rakentamisen ja laadun varmistamisen ohella myös rakennusvalvontaan.

Suosituksukset ja jatkotoimenpiteet

SuRaKu kohdentuu pääosin ulkotiloihin, vastaava kriteeristö ja ohjekortisto olisi kehitettävä myös sisätiloihin. Se olisi hyödyllinen työväline, sillä esim. olemassa oleva ARVI - menetelmä on suhteellisen raskas ja kömpelö, vaikkakin se on erittäin kattava.

Näkövammaisten Keskusliitossa asiaa hoitaa kehittämisspäälikkö Helinä Hirn,
puh. (09) 3960 4572, e:mail helina.hirn@nkl.fi

NÄKÖVAMMAISTEN KESKUSLIITTO RY

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Mauno Lehtinen
toimitusjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Merja Heikkonen
järjestöjohtaja

Helsinki 18.2.2005

RAKENNUSVIRASTO	
SAAP.	09.03.2005
Diiri	04-263-60

Helsinki kaikille -projekti
Projektipäällikkö Pirjo Tujula
PL 1515
00099 Helsingin kaupunki

Viite: Lausuntopyyntö 10.2.2005

Lausunto luonnoksesta Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelma

Luonnoksessa esitettyihin Helsingin kaupungille osoitettuihin toimenpiteisiin emme varsinaisesti ota kantaa, mutta esitämme muutaman yleisen huomautuksen luonnoksessa esitettyihin asioihin:

- Luonnoksessa on useammassakin kohdassa esitetty, että esteettömyyden huomioonottamisesta aiheutuvat kustannukset eivät ole uudisrakentamisessa erillisiä lisäkustannuksia, vaan sisältyvät kokonaiskustannuksiin. Tällä ajattelutavalla rakennuskustannuksiin voidaan sisällyttää mitä tahansa kustannuksia. Olisi selkeästi todettava, että esteettömyyden huomioonottamisesta voi aiheutua kustannuksia, jotka lisäävät rakennuskustannuksia.
- Jalankulkualueiden pitäminen sulana helpottaa tietenkin alueella liikkumista, mutta aiheuttaa merkittävää energiankulutusta, kun samanaikaisesti on ympäristösyistä ponnisteltava kaikin keinoin energian kulutuksen vähentämiseksi.
- Esteettömyyden tavoittelussa voitaisiin ensisijaisina pitää toimenpiteitä, joiden kustannusvaikutus on mahdollisimman vähäinen. Pienenä esimerkkinä voisi olla esikaupunkialueilla tonttiliittymien tekeminen ilman reunakiviä, joka useissa tapauksissa helpottaisi myös talvikunnossapitoa.
- Tavoite varmistaa kaavoituksen yhteydessä, että katujen pituuskaltevuus ei ylitä 8 %, on hyvä, mutta kaikissa olosuhteissa se ei ole mahdollista luonnollista maastonmuotoa kohtuuttomasti muuttamatta. Tällaisessa tilanteessa voidaan esteettömyyden kannalta saavutettavuus hoitaa vaihtoehtoisilla reiteillä esim. eri sisäänkäynnillä.

Suomen toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Raimo Seppälä
Tekninen johtaja